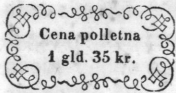

SLOVENSKI GLASNIK.

Lepoznansko-podučen list.

Odgovorni vrednik in izdajatelj: Anton Janežič.

Št. 10.

V Celovcu 1. oktobra 1862.

VIII. zv.

O b r a z i.

(Zložil S. Jenko.)

Kje nek zemlja grobe krije,
Kjer junaci domačije
Mirno smertno spanje spé?
Al nihče zanje ne vé?

Rad nad tvojo, hrabri Samo,
Bi pokleknil černo jamo,
Kušnil rušnjo, ki pod njo
Hrabro ti leži teló.

I klečé tik tvoje rake
Sebi moč ljubezni take,
Kakoršno si ti gojil,
V serce bi le-to le vlil.

V pesmih glas bi svoj povzdignil,
Z njim Slovence bi navdihnili;
Tvojo vrednost rod spoznal,
Tebe vreden bi postal.

2.

Buči, morje adrijansko!
Bilo nekđaj si slovansko,
Ko po tebi hrastov brod
Vozil je slovanski rod.

Ko ob tebi mesta bele
Naših dedov so cvetele,
Ko so jadra njih imé,
So nosile njih vojské.

Tiho morje! kam si djalo,
Al' brodove pokopalo,
Si jih zbiló ob pečí,
Da jih viditi več ni?

Morje ni jih pokopalo,
Ob pečí jih ni razdjalo;
Da jih viditi ni več,
Tega kriv je ptuji meč.

3.

Ko je solnce vstalo,
Dajal sem mu hvalo,
Da na oknu rože
Mi je obsijalo.

Ni b'lo tebe, rož ne,
Tak je solnce reklo,
Ko po sinjem nebu
Sem mogočno teklo.

Z rožami boš zginil
Jaz pa bom ostalo,
Grob tvoj obsevalo,
Revček, hrani hvalo.

4.

Ko zaspal bom v smerti,
Ne kopljite jame,
Kjer versté se križi;
Tam ni mesta zame.

Na visoki Tatri
Jamo mi skopljite,
Tri drevesa svete
Nanjo zasadite.

Tam moj duh bo gledal
Na vse štiri strani,
Dokler svitla zora
Dneva ne oznani.

D a v o r i n.

Davorin še fantè je vedil v domači okolici skor za vsako tičeje gnjezdo; bil je ves tičar.

S čim se je v nježni mladosti pečal, tega se je tudi v mladenških letih rad držal.

V dolu, kjer bister studenec izvira, tam so se tički najraje zberali; bilo je vse polno veselih pevcev, slavcev, ščinkovcev, dleskov, drozgov, kosov, penic in še veliko veliko družih.

V tem kraju si je napravil Davorin svojo tičnico. Kraj je bil za-njo kakor nalašč stvarjen. Opoldansko solnce ga je tako ogrevalo, da je spomladi sneg kmalo prekopal. Ne daleč od tod, kjer so se tički radi in pogostoma držali, pa je bila divja goščava, iz ktere so se posamni studenčki z bližnjega pečevja v bistri potok ocejali, in ravno tukaj je bilo pravo zberališče kosov in slavcev. Tudi po letu jih je bilo tukaj veselih pevalic vse polno, ker se rade okrog virov in studenčin deržé, posebno pa ondi, kjer v miru prebivajo in kjer imajo obilo listovine, hojevja ali smrečja in kjer so v zatišji pred ostrimi in neprijetnimi vetrovi, od kodar letajo na zelene livade in prosto polje; in obojega so imele blizo svojega prebivališča dovelj. Ta samotni kraj si je Davorin za svoj gaj in okraj namenil. Tukaj je zastavil po grmovji in skalovji svoje vabljenke, ktere je po zimi s tankim hostjem pokrival, gumno pa potresal z raznim zrnjem, s krušnimi drobtinicami in drugim zobanjem, po katerem tički radi frfolé; toda nikoli ni jih lovil ob valitvi, ker enako ravnanje se ni nikakor vjemalo ž njegovo natorno zavestjo.

Davorin je pogostoma tukaj, posebno v jeseni, oprezoval po cele ure, preden so njegovi vabniki le nekoliko gozdnih tic skup privabili, da so na tičnico posedali in pod tezo priskakali. Po zimi mu je pač huda péla, mraz ga je dostikrat tako stiskal in prevzemal, da so mu zobje klepetali, posebno če je dolgo časa v platnenih hlačah in borno oblečen oprezoval in zmrzoval. Toda ni drugači: on mora enake nepristojnosti pretrpeti, če hoče živeti. Tičji lov je bil njegov poglavitni zaslužek. On je vedil, kakor sem že gori omenil, v svojem kraju skoraj za vsako gnjezdo, in najraje se je ukvarjal s tičjo rejo. Zredil si je marsikterega lepega kanarčka in izvrstnih polutanov vsake baže, za ktere je marsikteri goldinarček skupil. V celi okolici po širokem in dolgem je bil Davorin najgorši in najveljavniši tičar. Če je bilo pa slabo vreme, ostane domá, in tičkom razne napeve žvižga in vadi jih posnemati lično žvižgati, s čimur se pogostoma tudi

ob zimskih večerih ukvarja, če je le sam in ga vrstniki njegove mladosti ne obiščejo. Podvedoval je v ta namen po ranjkem očetu čedne in vrle orglice, ktere so prav milo in tako po tičeje pele, da so se tički najlepših in najprijetniših viž na tanko po njih žvrgoleti in žvižgati navadili. V njegovi majhni in borni izbici je bilo dostikrat tako žvrgolenje, da človek sam sebe nisi slišal. Res veselje jih je bilo poslušati. Davorin jih je pa tudi z veseljem in z vso skerbjo gleštal in opravljal, ker je vedil, da jih bo lahko in drago pospečal. In če je Davorin svoje pevalice v tičnikih v mesto na prodaj nesel, jele so mu na hrbtu žvrgoleti in peti, da je bilo kaj. Vse se je tem veselim in krotkim živalicam čudilo, in marsikteri goldinarček je za nje dobil od bolj premožnih meščanov, posebno če jim je tudi kakošno smešno iz svojih hribov v tičeje petje vpletel. Pri svoji veseli tičji družini je bil Davorin tudi sam vedno dobrovoljen in vesel, in bi ne bil svojega rokodelstva z nobenim drugim premenjal, če bi mu bilo še toliko dobička kazalo. Pri vsem tem je samega sebe in svojo bolno sestrico Rozaliko pošteno preživljal. Res da ni bil bogat, pa tudi po bogastvu ni hrepenel.

Enako veselje je vžival Davorin pa le do 19. leta. Od zdaj postane pa nekako ves drugačen. Poredkoma je bil vesel, le bolj klavern postopa sem ter tje, in večkrat se mu vidijo solzni curki na njegovih rudečih licih. Le tički njegovi ga včasih razveselé, katerim je vès vès prijatelj. Kaj bi bilo življenje njegovo, če bi še tega veselja ne bil imel? — Ali ga morda žalostna osoda njegove betežne sestrice tako klavernega in pobitega dela? O ne, ne ona, akoravno je bila od dné do dné slabeja, in se nje bolezen vedno bolj hujša, jemlje mu srce. On je dobro vedil, da bi res bolje in lože živela, če bi tudi ona količkaj prislužila. Njegovo srce so vse druge skerbi stiskale, njegova otožnost izhaja vse iz družega vira. — Konec vasí, poleg ceste, proti zahodu stoji majhna, pri tem pa čedna bajtica, v kateri prebiva deklica, kateri ni blizo para.

On in ona čista in neomadežana čislata eden družega, bila sta blagi duši. Vse, kar mu svet dati more, bil bi Davorin za svojo drago Ančiko (tako je bilo deklici ime) rad žrtvoval. Pa tudi ona je bila njegove ljubezni vredna. To deklico polno ponižnosti, pohlevno, sramožljivo in pobožno je Davorin čislal in ljubil, na deklico čiste zvestobe je bila duša njegova navezana, in ta je bila Ančika. Ona ni bila ne bogata in premožna; gola revščina je bila njena dedščina, pri tem je bila pa pridna in si je pošteno toliko služila, kar je za svoj živež potrebovala. Osebe je bila brhke, nje lepo modro oko se je bliskalo z nje okroglega obličja, bila je žlahnega srca in zdrave in bistre pameti, rudeče belih lic, ktere je le o posebnem veselji sramožljiva rudečica prepenjala. In Davorin je rad okrog te belorudeče cvetlice rojil, kakor pridna čbelica okrog krasnega jabelčnega cvetja. Vse, vse kar mu je bilo na svetu dražega, veselja in zadovoljnosti je

le od nedolžne deklice pričakoval. K srcu mu je bila tako rekoč prirastla — draga vrla deklica z deviško zavestjo in nepopačenim srcem, žlahtnim značajem in zdravo pametjo. Veselje mu je v srcu zaigralo, če jo je le vidil, ali če ji je v nje modroprijetne in bistre oči le zaupljivo pogledal, jele so mu že veselja in žalosti debele solze utrinjati. Te dve srci ste se srčno ljubile, in bi se bile morebiti tudi zaročile, če bi bilo le Davorinu mogoče zastran ljubice milo sestro svojo zapustiti? Res, da se dragemu srcu odpovedati ni mogel, pri vsem tem pa se tudi od bolne sestrice podati ni upal. In ravno to ga dela žalostnega in pobitega, da ni poprejšnemu veselemu fantu več enak.

Rozalika, sestra njegova, je že davno spoznala, da se je od poprej jako spremenil; zato mu pravi nekega dné, ko jo je ravno huda bolečina kuhala:

„Davorin, povej mi vendar naravnost, kako je to, da se nekoliko časa sèm vse drugači vedeš. Jez ne vém, kaj ti je, da si jel glavo pobešati in zamišljen in klavern okrog hoditi! Nisi več vesel, odteguješ se svojim tovaršem. Ostajaš pogostoma pri domu. Saj menda vendar zastran mene ne žaluješ? — Bog me je z boleznijo obiskal, gotovo, da umerjem rada, če bi le vedila, da žaluješ zastran mene.“

„Za božjo voljo, kaj misliš, draga duša moja?“ začudi se ji Davorin. „Rozalika, kaj le misliš? — Meniš, da te hočem zapustiti brez pomoči? O, nikdar! — Bog me vari pred tako mislijo!“

Pri tem pobesi svoje oči proti tlam, malo manjka, da se mu niso britke solze pe prepadenih licih pcedile, tako mu je Rozalikin govor v srce segel.

„O, draga duša!“ pregovori Davorin. „Verjemi, da te nikdar ne zapustim. Vem, da sva uboga, ali morda nisva bogata dovolj, če sva le zadovoljna? Kaj pomagajo ljudém kupi zlatá in srebrá, če pa zadovoljnosti ni? Si li morda že pozabila, kar so nama ranjca mati tolikokrat pravili, da so ljudje le takrat najsrečniši, kader so zadovoljni in se Boga bojé. In če sva tudi uboga, znava vendar reči, da nisva nikomur ne beliča dolžna. Kdo nama more česa očitati? Druzega res ne, kakor le uboštvo in siromaštvo. In takega očitanja nama pametni ljudje gotovo ne bodo nikdar za zlo jemali, čeravno ti misliš. Pa še nekaj, in to je: Nikar ne verjemi, da sem zastran tebe žalosten, če se ravno enkrat — — —; pa vendar sem in ostanim tvoj bratec Davorin. — Pri moji veri, da te ne razumem, naj mislim, kolikor hočem.“

„Le počasi, le počasi, tiček moj! mar le ne vem, kam pès taco molí?“ seže mu Rozalika v besedo. „Morda misliš, da sem slepa? Ne misli, da so me že oči zapustile. Že skoraj leto si ves drugi. Sanjá se ti pri belem dnevu; sediš pri oknu ter gledaš strmé tjè po cesti. Zakaj neki?“

„Prav za nič, draga moja!“ odvrne Davorin in se pe celem obrazu zaripi in srce mu jame močnejše biti; pozdeva se mu, da je Rozaliki njegova skrivnost znana, in vé da večkrat z Ančiko govori, toda se ne predrzne, da bi ji razodel?

„Pa zakaj?“ pobara ga Rozalika. „Ali morda misliš, da pri belem dnevu miši lovim, o ne! nisem na glavo padla ne. Zakaj se Ančiki vselej tako prijazno posmejaš, če gré le memo hiše? — Vesel tiček si vselej, če jo le vidiš. Dobro vém tudi, da ona ne hodi k nama zastran mene, akoravno sve prijatlici; ampak le zastran tebe, reci da ni res?“

„Rozalika, Rozalika?“ — — Zdihne zamišljen, in vročina ga zalije po bledem obrazu, da si ne upa sestrici v obraz pogledati, in ne vé, kaj bi ji odgovoril.

„Oh, ne bodi mi tako samosvojen, dragi moj Davorin!“ pravi mu Rozalika čez nekoliko časa. „Nikakor ti ne očitam tega. Ančika je vrla deklica, ki čednost ljubi in lepo zadržanjanje. In ravno to je najlepši kinč vsake poštene deklice. Pri vsem pa tudi vrla devica, in vredna častiljubnega fanta. Povej mi tedaj, zakaj si mi toliko časa svojo zvezo in znanje z Ančiko zakrival? Lej, zavolj tega bi bila lahko na te huda, če bi le ne vedila, kar neka znana pesem pravi: Prava ljubezen je nema — je le pri tebi drugačna? Govori!“

„E, ne oponašaj mi, draga sestra, tega pregreška! prosim te“, odreče ji Davorin. „Od žalosti skoprnim, če si zastran tega nejevoljna. Tega ti nisem bil v stanu razodeti, nikakor ne. Že večkrat sem ti mislil od tega ziniti, pa sem se bal, da bi me ne bila grajala. Reci, da ni boljše, da ti nisem o tem kar besedice črhnil!“

„Oho! kaj pa misliš, ljubi moj?“ odgovori mu Rozalika. „Morda nisem od ljubezni tvoje že popolnoma prepričana? Tudi jaz sem zadovoljna z Ančiko, le ne vem, če bo iz te moke kaj prida kruha! Le vari, da te predolga ljubezen ne prekane. Dolga ljubezen, gotova bolezen! — Tega se sicer pri vama, ker sta obá pri pameti, ne bojim, do zdaj sta še poštena, o nikar ne zabredita v pregrešne djanja in spotike. Vajini značaji in čednosti so mi poroštvo vajine pravičnosti in lepega zadržanja. Zato ti pa še enkrat priporočam, dragi bratec! ostani pravičen, pošten in dober, to je vse, kar ti povedati imam.“

In Davorin ostane pravičen, pošten in dober fant, in ljubezen njegova proti Ančiki nedolžna, pristrčna in resnična, ne pa bahaška in polna sladkih besed in molklih govorov. V enako ljubezen se ne meša nerodna beseda ali hudobna misel. In kako bi se mogel k taki čisti ljubezni greh pritepsti? Ker greh je in ostane sovraštvo. Kjer je prava ljubezen, tam je tudi nasprotno spoštovanje, kjer je spoštovanje, tam je tudi čednost, in kjer čednost gospoduje, ondi tudi sreča vlada.

Čez eno leto se je Rozalkino zdravje tako spremenilo, da ni mogla postelje zapustiti. In ravno zdaj je jela revščina od dné do

dné večā in huja prihajati. Zdravila prizadenō obilo potroškov, denar poide, in zasluŹek, ki si ga je Rozalika do zdaj pridobivala, usahne; in če je nje brat še tako delaven in varčen, vendar si ni v stanu toliko prisluŹiti, da bi mu ne bilo treba dolgov delati. Moral je njivo za njivo v najem dati, in pri vsem tem ni mogel shajati.

Zdaj nastopijo pri njima dnevi reve. Citre, na ktere je znal Davorin prav izvrstno brenkati, zapele so prav malokdaj. Le kedar je Ančika prišla, in imeti hoče, da jej eno zacitra, vzame jih s police, ubere in začne na nje brenkati, toda strune so se ravno tako otoŹno in Źalostno glasile, kakoršne so bile nju srca. Ni ga bilo veselega glasú iz njegovih pevajočih prsi, le reva in Źalost (ste se glasile iz na pol ubranih strun. Pa huja ko je bila Rozalikina bolezen, tim večā je bila Davorinova ljubezen do nje, h čimur ga je pa še naj bolj Ančika spodbadala. Če je namreč on svoje tičke v bliŹnje mesto na prodaj nesel, kar se je ob Rozalkini bolezni prav malokrat zgodilo, vselej ji je nje prijateljica Ančika stregla. Kar je pa tudi res s posebnim veseljem prevzela; zakaj poboŹnim dušam delo usmiljenja ni nikdar zoperno. Vse je storila iz prave ljubezni, in če le pomisli, da Davorinovi sestri streŹe, opravlja tudi najteŹe opravila rada in zadovoljna namesti njega. Blagim srcem ni nikdar teŹavno spolnovati dolŹnosti do bliŹnjega.

Bilo je nekega zimskega dné. Zunaj buči in nevihta strašno razgraja, v peči pa le po malem tlí, tako da je bila stanica, v kateri Rozalika bolna leŹi, le borno razgreta. Davorin sedi pri peči in gleda s solznimi očmi na svojo revno sestrico, kako teŹko in hropeče diha. Ta pogled ga tim bolje prešine, če le na prihodnost pomisli, da jima bo ta bolezen tačas neizrečeno globoke rane prizadjala, kader bosta vse svoje premoŹenje v lekarnico znosila. Vendar le si ne upa te pomoči mili sestrici odreči. V enakem premišljevanju se na peč nasloni, in delj ko tukaj omamljen sloni, tim bolj ga srce boli.

Ko ga vidi Rozalika tako zamišljenega v hudih teŹavah medleti, popraša ga:

„Kaj ne, Davorin, da si hudo Źalosten?“

„Oh, draga moja, kako bi ne bil Źalosten?“ skor jokaje odgovorí. „Saj vidiš, da je zima Źe pred durmi. ŹiveŹ je drag, ti si vedno bolna, in ne moreš ničesa zasluŹiti, in tudi jaz ga ne morem zavolj tvoje bolezni kar beliča pridobiti. Njivice najine bodo ena za drugo prodane — saj sama vidiš, da sva od dné do dné do dné večā siromaka. Pa vse bi rad prestal in pretrpel, če bi te le toliko trpeti ne vidil. — Oh kaj bo, kaj bo! — Nimam je Źive duše, da bi mi svetovala: kaj in kako!“

Na to se duri odpró in brihtna Ančika stopi v stanico. Po navadi smeje stopi k Rozalkini postelji, potem pa k Davorinu, pozdravlja ga in poprašuje, kako se imā. Gola nedolŹnost se ji vidi na obličji. Tako zale Davorin Źe davno ni vidil; in ko jo vidi, pojasni se mu

tudi obličje, da se ji posmeja, akoravno nekako siloma, vendar tako, da bi se mu otožnost preveč na obrazu ne poznala. Toda Ančika dobro vé, kje ga čevelj žuli, in ni bila v zadregi zastran tega, ampak mu naravnost reče:

„Nikar se ne hlini in drugačnega ne delaj. Saj te vidim, da žaluješ. Sèm stopi, da te prav v obraz pogledam. O nikar si ne ženi k srcu preveč! Zaupaj v Boga, in gotovo ti bo pomagano. Dokler se njega držiš, ne bo ti sile. Prevedri se in bodi dobre volje!“ —

„Pač res“, Ančika pritrdi. „Bog je pravičen in nam nikoli tacega bremena ne naloži, da bi ga prenašati ne mogli. In vselej se moramo na-nj spomniti, kader nas kaj grenkega in nemilega zadene. Bog je zvest — kdor njega ne zapustí — tega tudi on zapustil ne bo.“

„Prav imaš Ančika!“ reče Rozalika.

In na to se na postelji zasuče, sklone in pogleduje zdaj brata svojega, zdaj Ančiko.

„Kar pa vaji okolišine zadeva“, pregovori Ančika čez nekoliko časa, „pomaga se vama še vse lahko. In jez vem kako. In pomagano vama bo gotovo; pa Davorin mora za nekoliko časa iti po svétu: s trebuhom za kruhom.“

Prestrašen vstane Davorin in Ančiko debelo gleda. „Od vaji se ločiti, ki ste mi na svetu najljubše stvari; in domovino zapustiti, mi ne gré na nobeno plat skup, tega mi ni mogoče storiti.“

„Hoté ali nehoté“, pravi mu Ančika, „če hočeš sestri in sam sebi pomagati in mene ubogati, udaj se, in reci da greš!“

„Oh, povej, draga mila, povej!“ vesel pregovori, jo za roko prime, stisne in na svoje srce pritisne. „Kako morem sestrici in pa tebi služiti! Povej mi, Ančika!“

„Le potrpi nekoliko časa!“ pravi mu Ančika. „Lej, to gré tako-le: Vzemi vse svoje tičnike s tiči vred, nesi jih na prodaj v mesto in prodaj jih kolikor najdražje moreš. Za-nje boš gotovo lep denar stržil, jez vé, da ti jih bodo meščani dobro plačevali. Obljubim, da boš samo za kósa kacih 10 do 12 rajniš dobil.“

„Počasi, draga Ančika! tega ti pa že ne verjamem“, zavrne jo Davorin z besedo.

Ančika. „Zakaj pa ne?“

„Zato, ker vé, da meščani niso tako radodarni. In če bi pa tudi res bilo, kaj bom pa potem z denarjem počel?“ popraša jo Davorin.

„Z denarjem?“ pravi deklica. „Eno polovico domú pošlješ, za drugo si pa raznega blaga nakupiš, kakor na pr. čednih rokovic za gospode in gospé, irhastih hlač, mnogovrstnih robcev, nogovic in raznega družega blaga itd. S temi rečmi greš od hiše do hiše in prodajaš. Kedar spečaš eno zalogo v denar, greš po drugo, in boš vidil, da ti ne bo sile. Polovico skupljenega denarja pošiljaš vedno

na dom, drugo obrneš za se in za kupčijo. Vzemi tudi citre seboj. Citrar si vrli; kjer ti ne bo šla kupčija prav spod rok, vzemi citre v roke in zapoj kakošno lepo pesmico zraven, in obljubim, da ti pojde bolje, kakor da bi za pečjo tarnal, v prihodnje čase gledal in lenobo pasel."

"Živel boš, kakor tič. Ne premišluj dolgo. Začetek vnetek!" Zdaj ga po lici poboža, namuza se mu, ter pravi: "Kaj ne, srček moj, da bo prav tako?"

"Le poglej, dragi moj, tvoje petje bo ljudem všeč, in verjemi, da ti bodo bogate darove dajali. In če bi ti tudi po malem in borne darí dajali, nikar jih ne zaničuj. Vsak dan krajcar, znese okoli leta že precej. Lepe pesmi znaš peti, posebno izvrstno pa jodlati, glas imaš za petje kakor stvarjen. Ne boj se, srečen boš!"

Tako Ančiko govoriti slišati, dela se Davorinu črno in belo pred očmi. Verjame ji vse, kar mu svetuje, in ničesar ne dvomi, ker vé, da je proti njemu odkritosrčna in mu le dobro želi. Zato se ji pa kar besedice odreči ne upa. Pozná nje vrlo srce, in gotovo mu ne bo ničesa svetovala in prigovarjala, kar bi mu škodovati znalo. Blage srca si želé le dobro — končano srečo.

"Ančika, tvoj predlog se mi pameten zdí, posnemati ga hočem. Če mi steče po sreči, pomagano bo vsem, Rozaliki in nama."

Toda jezik mu zastane in se v govorjenji spotika, glavo pobesi in zdihne globoko. Na kaj je Davorin le mislil? V Ančiko je bil jako zateleban, in ker vidi pri svoji in nje revščini, da ne bosta mogla tako lahko kedaj po zakonu zvezana biti. [Misel, da bo mogel Ančiko zapustiti, poparila ga je vsega. Če mu tedaj kupčija po sreči steče, in si koliko toliko premoženje skup privabi, zna še zmeram upanje imeti, da bo Ančika danes ali jutri nevesta njegova, kar bi znalo tudi Rozaliki v veliko pomoč biti. Zato ga pa tudi veselí, kar mu je ona nasvetovala, in si že naprej v mislih zlate gradove zida, in zabi na vse skrbi in žalosti, ter vesele dni odhoda pričakuje.

"No, kdaj čem pa od doma odriniti?" vesel nekega dné pregovori in stisne precej trdo ljubico svojo za roko.

"Koj jutri, če hočeš", Ančika urno odreče. "Mladina ne smé dolgo premišljevati in popotovanje odlagati, sicer zgubi veselje in sladki upi mu po vodi splavajo.

"Pa za božjo voljo", popraša z milim glasom, "kdo bo pa za bolno Rozaliko skrbel, če jez pete od doma odtegnem? Kako je hočem zapustiti in po svetu iti, ker nimam žive duše, da bi za-njo skerbela? Žalost, ko bi kaka nesreča mojo ubogo sestrico zastran mene zadela, znala bi me pod zemljo spraviti."

"Brez skrbi bodi, dragi Davorin", tolaži ga Ančika z rahlo besedo, "ne boj se za Rozaliko, oskrbovala in stréгла ji bom jez. Pri nji lahko špice klepam, nogovice pletem, šivam in če nama od časa do časa nekoliko denarja na dom pošlješ, delila bom tudi jez svoj

zaslužek ž njo. Obljubim ti, da Rozalike ne zapustim. Meni boš vendar verjel ali ne? — Idi v božjem imenu. Rozalika je od danes moja draga sestrica, in bo tudi za naprej.“

„O blaga zvesta duša!“ pregovori Rozalika, in se ji po bledih licih solzé s curkoma vlijejo.

Davorin tudi prepaden kviško skoči ter pravi: „Ančika, take ljubezni do sestre svoje nisem vreden!“

„Če sem pa vendar le te dobrote vreden? S čim ti jo bom povrnil?“ Ančiko popraša, ter pravi: „Obljubim ti vpricho Rozalike, da ne bo nobena druga deklica mene dobila kakor ti, le ti edina — zvest ti ostanem, dokler bom živ!“

Dalje ni mogel govoriti; pa tudi Ančika je bila te obljube tako zadovoljna in vesela, da so jo solze veselja po milem obličji zalile.— In Davorin je tudi svojo obljubo zvesto držal.

Dan napoči. Vreme je mrzlo in od severja piha ostra burja; ledene sveče visijo od streh, in okna so z ledenimi cveticami prepéte. — In v stanici je vse živo; tički se preseljujejo v drug veči tičnik. — Davorin jemlje slovó od presrčne sestrice Rozalike — srce mu poka presilne žalosti. Ni je pregovoril besedice, nem ji podá roko. Tudi Rozaliko polijó britke solze tako, da se ne more posloviti kakor bi rada. „Idi z Bogom, zdrav bodi, dokler se poverneš v domačijo nazaj!“ priporočuje mu Rozalika za popotnico, preden jo zapusti, slovó jemaje.

Že se dani, ko Davorin s krošnjó na hrbtu in citrami skoz vas gredé do bajtice dospè, kjer Ančika stanuje. V stanico stopi, v kateri kakor kresnica na mizi lešerba brli, pri kateri Ančika svilnat robec robi, ki ga Davorinu v spomin podati hoče. Ko ga v sobo priti vidi, skor se ga prestraši, da po vseh udih strepeče.

„Dobro jutro, draga Ančika!“ govori popotnik. O ločitvi se hiše ne morem ogniti, kjer mi predraga deklica biva, da bi od nje slovesa ne vzel,“ in žalost mu mahoma besedo zatopí. Komaj še pregovori: „Zdrava mi ostani, ne zapusti mi bolne sestrice!“

Ančika tudi besedice ne pregovori, ampak joka. O ločitvi se oba ihtita. Le grenke solze so bile nju govor. Pa kdo bi bil pri tako mikavnem nastopu tudi brez užale ostati mogel? Le nedolžne srca občutijo posebne bolečine o prvi ločitvi. Le človek, ki je ob vse prišel, ni navezan na domovino; zato je bilo pa tudi težko težko se ločiti.

Molcé se ločita eden od drugega.

„Spominjaj se moje sestre!“ naroči ji Davorin še enkrat pred hišo.

In Ančika je ni zapustila. Vselej, če se je le od doma odtrgati mogla, steče k Rozaliki, se ž njo pogovarja in jo kratkočasi. Če se na postelji le krene, že je pri nji, in ji pomaga, da se obrne. Ne boji se nje bolezní, noben trud ji ni prehud, nobeno opravilo pretežko.

Dostikrat prečuje do polnoči pri nji, ter opazuje nje počutke, in deli ž njo svoje zaslužke iz srca rada. Dostikrat se pogovarjata o Davorinu, o njegovih važnih lastnostih, početju in vesele prejemale, kar jima od časa do časa od svojih pridobitkov na dom pošilja. Ančika hvali njegov značaj in njegovo blago srce, in ga vesela pričakuje, da bo ž njim po zakonu zvezana. Pa naenkrat globoko zdihne, kako daleč je še tisti čas! — Oh, Bog vé, kako mu gré?

„O gotovo dobro“, odgovori ji Rozalika! „Kako more dobremu človeku slabo iti?“ Da ste le skup, je večidel o njem govorjenje. Skor ura ne preteče, da bi ga ne bile v mislih imele; zakaj česar je polno srcé, to rado iz ust gré. (Konec prihodnjič.)

Bore mladost.

(Spisal J. Mencinger.)

(Konec.)

Rozalija se zgrudi na mizo in na glas zajoka; Mirko pa plane ves premočen iz ute proti germovju in ladji in stoji na enkrat pred Rozalkinim očetom. Kar ostermel je. „Kam, kaj je“, zakliče preplašeni oče. „V Benetke“, odgovori Mirko, in hiti memo gospoda. — „Stoj“, zavpije oče, s krepkim glasom. Mirko pa, kot iz sanj prebujen, pomakne se nazaj, stopi pred gospoda, in se izgovarja, da ga poprej ni pozdravil. Fužinskemu gospodu je pa togota stopila v obraz in zajeceljal je nekaj, kar ni bilo besedam podobno. Ko pa k uti pride in vidi svojo hčer, kako se je na mizo zgrudila, blede in objokano, stopijo mu solzé v oči; stisne jo na svoje persi in jokaje spregovori: „Ne boj se, dete, jaz sem tukaj, tvoj oče“; in jo boža in boža, kakor otrok otroka. Mirko je pa proč obrnil svoj obraz, in v tla stermel medtem, ko je sivi gospod zdihoval in Bogu tožil, da mu je pustil doživeti tako žalostne ure. Kmalu se Rozalija zmuzne očetu iz rok, poravná mu sive lasé in obriše solze s čistiljivega obraza.

„Govori“, oberne se fužinar k Mirkotu, „kaj je to? Ti si ves obdivjan in Rozalija objokana?“

Mirko na to mirno odgovori: „Kedar sedim pri Rozaliji, smeja se ali joka. Kedar pridem, smeja se, zdaj pa, ker sem se poslovil, se je razjokala. Pojdem na Laško, do druge pomladi.“

Na to povzame fužinski gospod besedo, in Mirkotu resnobno v oči pogleda. „Malo pomniš“, pravi starček, „tiste ure, ki nam je vsim bila tako žalostna... Moja žena ti je bila druga mati, ker lastne nikdar poznal nisi. Moja žena te je izredila, bolj kakor tvoj

oče, in tudi bolj si jo ljubil kakor njega. In ko jo je po viši previdnosti mertud omamil, da se brez ptuje pomoči ni mogla gibati, koliko krati je po tebi praševala, kako ji je tvoja pričujočnost lajsala terpljenje. In tisto uro pred smertjo, ko ni mogla govoriti, angeljsko se je spremenil njen obraz, položila je tvojo desnico v Rozalkino, in svojo desnico na vaju glave, in ko je Bog zaslišal njen blagoslov, sprejel je tudi njeno dušo. Pomniš to? Veš še, kako dobra, kako blaga gospa je bila, in Rozalija je vsa njej podobna. Kakšen pa je bil tvoj oče! Groza me je nanj misliti. Nikdar se ni smejal, nikogar ni prijazno pogledal, sam in vedno le sam je postopal po polji: vse ljudi je sovražil in zaničljivo ogovarjal; vsaka stvarca, ki ni bila prav po njegovi volji, pripravila ga je v divjo togoto. Pa to vse bi mu odpustil, ako ne bi bil terpinčil tudi svoje žene, tvoje krotke, mile matere. Z zaničevanjem in strupenimi besedami jo je nečloveško pokopal v prezgodnjo jamo. In ti si, kakoršen je bil tvoj oče; njegova hoja, njegov pogled, in, bojim se, tudi njegovo ledeno serce! In kako si nekdanj bil krotak in priljuden? Kar si pa zvezan z mojo hčerjo, postajaš terd in neusmiljen. Mirko, poglej te nedolžne lica, pomniš še, kako so včasih bile cveteče, zdaj so obledele in ti si tega kriv. Ti si čery, ki jej zajeda sercé. Ti meniš, da je tvoja lepa igrača, na kateri se učiš človeško terpljenje spoznovati. Pa sveta stvar je, ktere vrednosti ti ne poznaš, ktere tudi vreden nisi."

Hotel je gospod še govoriti, pa Mirko mu seže v besedo, rekoč: „Odjenjajte, saj si sam lahko mislim, kar hočete povedati. Da pa očeta mojega obrekujete, moram vas le milovati, ker njegov duh je bil previsok, da bi ga bil vsak umel. Da vaše hčere vrednost tako visoko cenite, imate prav, toda jaz jo cenim še veliko više, ker menim, da boljše poznam njeno serce. Odpuščam Vam ostre besede. Zdaj pa je naj bolje, da odidem in jezi moji in vaši mejo postavim. Prišel bo že tisti dan, da se lepše zastopimo. Z Bogom! Bog te obvaruj, Rozalija!"

Šel je na to Mirko mirnega obraza in počasnih stopinj proti jezeru. Oče in Rozalija sta pa plašno za njim gledala, kakor bi se bala, da se Mirkotu v glavi meša. Besede ni nista zinila v slovó.

„Zdaj je pa podelana pot k Savici“, fužinar ²¹pregovori čez precej časa.

„In menim tudi k oltarju“, Rozalija pristavi. — „O zakaj“, pristavi skerbni oče. „Mirko ima res nekaj slabosti svojega očeta na sebi, posebno tisto merzloto, ki človeka bolj zbada, kakor huda togota. Vendar serca nima toliko popačenega, da bi v njem ne mogla obuditi krotkih in prijaznih čutil, saj njegovo oko ni še tako skernobno, vedno je še krotko in nekako žensko. Odvzeti mu ne moreš, kar je podedoval po očetu, toda lahko ga boš močno popboljšala, kedar ga vzderžiš pri domu. Žal mi je, da sem proti njemu prehudo govoril;

pa kaj hočem, več let že se nisem razserdil, in star človek ne pretehtuje vseh besedi."

"Ljubi oče, kaj govorite? Predobri ste, ako Mirkotu odpustite to razžalitev, in preostri, ako mene hočete izdati temu hinavcu, ki vas nisem nikoli razžalila."

"Ljuba hči, zadeve celega življenja ne smemo soditi in ravnati po občutkih enega trenutka. Kar je vaju pet let vezalo, ne sme se raztergati v enem dnevu; pa tudi volje moje ranjce ne smemo tako na enkrat zavreči. Kar je volila v smertni uri, gotovo ni brez dobrega pomena."

"Ne vem, kaj čem misliti in govoriti, moja glava je vsa zmešana od toliko nasprotnih reči. Pojdiva v ladjo in domú. Domá pa čem premišljevali cel teden svojo prihodnost."

"Ne misli veliko, ljuba hči, saj s samimi mislimi nič ne moreš popraviti. Tvoje dolge premišljevanja ti jemljejo le mir in spanje. Jaz sem brez mnogih premislikov čakal, kar se je imelo zgoditi in pričakal sem malo težav. Vse se bo zgodilo po božji volji, ali smo mirni ali žalostni."

"Pač rada bi se znebila vseh skerbi, ali v tej zavezi se ne morem. Edina duša, v katero imam vse zaupanje, da me potolaži, ta je moj brat. Pišite po-nj, da pride domú, z njim samim bom mogla odkritoserčno govoriti."

S temi besedami sta stopila v ladijo. Vajena brodnika sta ju veslala proti fužinam čez mirno vodo. Gospod se tožljivo vsede sred ladije, in mirno zadremlje. Gospodična, gospodu nasproti sedé, je pa oči neprenehoma vperte imela v Mirkotovo ladijo, ki je že daleč pred njimi bežala pri drugem bregu, in v očeh jej je zaigrala marsiktera solzica, kakor posamezni bliski za prestano nevihto.

Mirko domú prispevši se zapre v sobo, v kateri je prebival otrok; vergel se je na divan, in tam je s podperto glavo nepremakljivo pred-se zeryl, vtopljen v globoko premišljevanje. Čelo je bilo mračno, oči goreče, obraz nemiren in kri je počasi pa krepko vrela po napetih žilah. Čez dolgo časa se mu iz oči stisne vroča, rekel bi, suha solzica. Mirko se kviško spne, kakor bi bil spono pretergal. Obraz se mu sprijani, čelo razgerhanči. Vzel je pero in z roko bolj nemirno in naglo je pisal to-le pismice:

"Ljuba Rozalija! Serce premagujem, ko pišem te verstice; ker obhaja me misel, da jih boš od sebe pahnila, kedar ti pridejo v roke. Vzrok tega strahú in moje neznane sramote, je pa čudna omota, ki je davi mojo pamet oblegla. Kar sem vidil in govoril, zdi se mi težka sanja, iz ktere sem se komaj predramil. Kako sem tvojega očeta mogel razžaliti, komaj zapopadem. Potolaži sivega očeta s svojimi krotkimi besedami. Neizrečeno se mi smili, da sem ga toliko ganil. Tudi tebe sem razžalil, pa odpušcanja prositi si ne upam, ker prošnja sama morebiti nič ne opravi. Pa odpustila mi boš vendar,

saj poznaš moje serce in moje slabosti. Ne morem se kesati, pa obhaja me nepreterpljiva sramota. Ne upam se stopiti pod milo nebó; zdi se mi, da me vse graja, vse zaničuje. Ta sramota me zopet žene iz druzega kraja, v katerem se strinjajo vse moje nade in želje. Kmalu pridem nazaj; medtem bo pa dobrotljivi čas brezno zasul, ki se je med nama vderlo. Ohrani proti meni dobro serce, ne imej zavoljo mene strahú in težave; kmalu, kmalu se vernem, da s svati vred pred-te stopim. Sedaj pa ne morem delj ostati. Z Bogom! Z Bogom!

Tvoj Mirko."

To pismice spisavši, vzame psa in puško, in šel je v goro na lov. Hodil je čez tern in dern, čez rove in skalovje delj kakor tri ure. V mraku je prišel domú brez plena, ves vpehan in vznojen. Potem pa je sedel v dvorani in ni se premaknil iz nje. Drugo jutro je zgodaj vstal, sam se je podal na jezero, ko ga je pokrivala še zorna megla; veslal je k čerini viseči skali, Kók imenovani, ki svoj zob molí nad tamno brezno; druga viseča skala je nanjo operta, in v široki počí med njima valovi ne jenjajo metati se ob skrite stene, da se iz nje čuje čuden jek, kakor šum velike povodnje. Pod to skalo, kjer je vsacega druzega groza počivati, ustavi Mirko ladijo in sedi tukaj dalj kakor uro, pogled obračevaje proti Triglavskemu snegu, ki je s pervimi solnčnimi žarki pozlačen, bliščal skozi sivo meglo. Ko je pa solnce obsijalo tudi jezero, in se je megla vzdigovala in v višem zraku zgubljala, Mirko ladijo nazaj dervi proti svojemu vertu; vzame zopet puško in brez spremljavca in brez pokoja prehaja tamni log. Ni mu mar bilo ogledati se druzine, ki je pridno delaje hvale pričakovala. Pa Mirko z nikomur ni govoril, nikogar ni poslušal. Ni šel v hlev, kjer je pri polnih jaslíh rejena živina stala, tudi v žitnico ne, kjer so bile predala polne lanskíh in predlanskíh pridelkov. Cel dan se je podil okrog, in vendar tudi zvečer ni mogel biti na pokoji. Še pozno v noči se je vidila luč v njegovi sobi, pa ni bukev imel v rokah, ampak po sobi je hodil, malo posedal in zopet s širocimi koraki dvorano meril.

Tretji dan je Gregor, kakor mu je bilo ukazano, pripeljal lepega mladega konjiča. S serčnim veseljem ga je gospod ogledoval, zasedel in jahal okoli poljá, da se je vpehal konj in on. Potem pa Mirko Gregorja pokliče, da sta obrajtala od očelove smerti do zadnjega tedna. Nista se zato dolgo zamudila, ker računi so bili v redu, in Mirko jih ni na tanko pregledoval. Dohodkov je bilo več vsako leto, in poprave, ki jih je Gregor vpeljal, so tudi za prihodnji čas obetale boljših pridelkov. Ukazal je gospod poboljšati zaslužke svoje druzine, in Gregorju obljubil gotov del dohodkov, ako bo tako maren in zvest, kakor je bil. Ko se hoče Gregor posloviti, velí mu Mirko sesti, da mu reši nekaj uprašanj, in ga opomní, naj govori čisto resnico brez strahú in hinavstva.

„Gospod“, pravi Gregor, „ni se mi še prigodilo, da bi me kdo bil opominjal resnico govoriti. Vsak, kdor me pozná, pričakuje iz mojih ust golo resnico.“

„Koliko let služiš v tem gradu?“

„Star sem zdaj devet in štirideset let, in pri vas sem od sedmega leta. Pervič sem živino pasel, potem sem se naučil brati in pisati, in sem služil pri raznih hišnih opravkih. Nekaj let potem, ko so vaša mati umerli, izročili so mi gospod oskerbnístvo vsega gospodarstva.“

„Tedaj boš vedil kaj več povedati o moji materi?“

„Ne vem veliko iz njih življenja; gospá so bili delj v Ljubljani, kakor v gradu. Povedal pa bom vse, kar vem. Bili so lepa, malo bolehná gospá, navajena mestnega življenja; in naš kraj jim ni kaj dopadel. Premožena so v grad veliko prinesli, da so gospod precej polja in gozda prikupiti mogli. Bili so gospá miloserčni, da ljudje v naših krajih ne pomnijo tako dobre gospé; vsak dan so revežem delili kruha in tudi denarjev, bilo je pa tudi Čberačev vedno polno pred durmi, ker pritepli so se od vseh krajev, in obdarovano je bilo tudi mnogo nepotrebnih. To gospodu ni bilo po volji, pa so se tudi be-rači precej razkropili, kadar so gospoda zagledali. Bili so gospa krotka morebiti prekrotka; vsacega so posvarili le s krotko besedo, ktere ljudje niso navajeni ubogati. Zavoljo tega so se gospod večkrat nad gospo serdili, ker so menili, da gospá delavcem dajó potuhe. Ker je gospej, ki so bili navajeni samo mestnega življenja, kmalu dolgčas postalo v tem gradu, jeli so bolehati, in ostri zrak je bolezen množil; ozdravili bi se bili morebiti, ako bi na zimo v mesto hodili, pa ranjki gospod se od gospé niso mogli ločiti, grada pa niso smeli zapustiti, ker niso hotli za ta čas dragega oskerbníka plačevati. Zraven tega pa gospod niso verovali v umétnost zdravniško, sami niso nikdar bili bolni, pa tudi do gospé zdravnika niso pustili, akoravno so gospá tolikrat žéleli. Ker so pa nazadnje gospod malokdaj zapu-stili meje svojega posestva, ker so se večidel samo z delavci, kteri so jim maloktero reč po volji izdelali, pogovarjali, in se navadili osornega in terdega govorjenja in bolj neprijaznega obnašanja proti vsem ljudem; tudi proti gospej niso bili dobre volje, in gospa so morali slišati marsiktero besedo, ki jih je močno vžalila. Bili so pa gospá tudi tako milega serca, da so jokali dolgo časa zavolj reči, za ktero bi se drugi zmenil ne bil. Reči pa moram, da so gospod iz serca ljubili svojo gospó, tudi po gospejni smerti več niso bili veseli in nihče ni vidil smeha na njihovih ustnicah.“

„Si li že kaj poprašal po podobi ranjce matere?“

„Mislil sem, da je pri fužinskem gospodu, pa kdo bi jo bil tje prinesel. Drugej bo podoba, kje, pa povedati ne morem; v gradu, vem, da je ni.“

„Tedaj ne bom nikoli vidil podobe tiste, ki mi je življenje dala, ki je bila tako mila in dobra. Spomina na nesrečno mater si nikakor ne morem izbiti iz glave; in moram iti celo v Benetke, tam pri teti bom zvedil kaj več, vidil bom vsaj materno sestro. Ne vem kaj, da ravno te dni mi vedno stoji pred očmi podoba neznane matere. Davi ko sem veslal k Koku, zdelo se mi je celo, kot bi me klical neki ženski glas v dno jezera... groza me je spreletela. Jutri zgodaj, Gregor, mi pripravi, kar je potrebno za dolgo popotvanje, ker ne vem, kdaj pridem nazaj, v treh mescih, ali le drugo pomlad. Medtem pa skerbi za hišo, oddaj Rozaliji pismo, ki ga najdeš v mali sobi. Pisati mi ni potreba, ker moja pot je nestanovitna. Kar bi imelo do mene pisem priti, naj vse tukaj čakajo, da nazaj pridem.“

„Kar ste ukazali, gospod, precej bo pripravljeno. Pa ne zamerite, ako vas nekaj uprašam koj nocoj, ker jutri odidete... Naši ljudje se pripravljajo za praznik vaše ženitve; kdaj bo nam ta sreča?“

„Ako kdo kaj takega upraša, povej mu, da sam ne vem.“

„Čudno se zdi ljudem, da ste že več let zaročeni, in da brez vzroka poroko odlašate.“

„To je dobro, ako se ljudem kaka reč čudna zdi. Imajo vsaj kaj govoriti, uganjevati in izmišljevati“, odgovori Mirko s posmehom. „Kako neki me sodijo vaši ljudje?“

„Ne vem kaj reči“, odgovori zviti oskerbnik, „proti meni vas nihče ni grajal, in kako bi vas mogel. Nevesto vašo pa tudi vsi naj bolje sodijo, in srečni bi bili dobiti tako gospodinjjo.“

„Pač čudni ljudje ste, brez serca, brez blagodušnosti; dober gospodar, dobra gospodinja vam je naj viša želja. Pač malo imate potreb. Kar gre nad njivo in kravo, vam je nezapopadljivo, in kar vam je nezapopadljivo, zdi se vam neumno.“

„Taki smo, gospod! Vse sōdimo po svojem, in mislimo, kakor naši očaki. Vendar zraven tega nimamo težav, uživamo sladko spanje in pokojno starost. Vam, gospod, ne zamerite, se pa na obrazu pozna, da veliko mislite, in da vam premišljevanje ne prinaša mnogo sladkosti.“

„Meniš?“ upraša Mirko počasi, in Gregorja pogleda, kakor bi se čutil zadetega.

„Tako menim po svoji hlapčevski pameti, in menim, da sem hlapec Gregor bolj vesel, kakor gospod Mirko.“

„Je mar veselje naj više, kar doleti človeka?“

„Pač mora biti, ker vsi se ogiblremo terpljenja, in trudimo se samo za to, da bi enkrat bili veseli. Dve nevesti imam, in ne vem ktero bi vzel.“

„Mar se ti godi, kakor tistemu oslu, ki je lakote umiral med enacima šopkoma sená, ker ni vedil, ktereга bi ugriznil.“

„Ne ne, gospod! Razloček je kaj velik. Perva nevesta je bogata, toda daleč od tod; ako je vzamem, moram pustiti vašo službo. Druga je pa blizu gradu, pa nema več, kakor hišico, vert in dve njivici; zraven te neveste bi lahko opravljal službo v vašem gradu.“

„Ktera ti je ljubša?“

„Ta mi je ljubša, ker je pri gradu.“

„Ako ti je ljubša, vzemi jo; toda s temi besedami te ne silim nikamur. Pripravno mi je pa bolj, ako ostaneš v gradu.“

„Tedaj bom vzel sosednjo. Pa prosil bi vas še nekaj. Vaš ranjki gospod oče so mi večkrat svetovali, naj se ženim, in obljubili so mi kakor za doto senožet v Ukanču. Štirideset let sem že pri vas... Ali bi hotli spolniti očetovo obljubo?“

„Moj oče niso zemlje oddajali. Njihov izgled moram posnemati.“

„Vam se poznalo ne bo, ako jo oddaste; zeló je oddaljena in prav malo nese dobička, meni bi pa veliko pomagala.“

„Hočem premisliti, saj se ne ženiš koj jutri.“

„Res, res, pa v nedeljo moram nevestama odgovoriti. Sosednja me brez senožeti ne vzame. Ako uno vzamem, moram pa službo pustiti. Sam ne vem, kaj bi storil.“

„Pa imej senožet, ako že mora biti.“

„Prav iz serca zahvalim, gospod, za ta dar; samo še darilno pismo bi prosil iz vaših rok.“

„Nesramnež! ali ne zaupaš moji besedi?“

„Jaz pač zaupam, gospod, ali moja nevesta morebiti ne zaupa. Ako tej ne ustrežem, zgubim morebiti obé.“

„Prinesi tedaj, kar je treba, da te odpravim.“

Globoko se Gregor priklone, in urno prinese peró in papir. Mirko je pisal in mermral: „Pač čudno znamenje, da je prvo, kar pišem v zadevi svojega gradu, oddajavno pismo. Nà pismo, na ženitvanje me pa ne vabi...“

Z lepimi besedami se je Gregor zahvalil.

Ko je zorilo drugo jutro, jezdil je Mirko iz svojega grada. Na mostu pred jezerom je še enkrat konja ustavil, pogledal je nazaj na prijazne okna svojega grada, na jezero z gosto jutranjo meglo zakrito, na černo zeleno predgorje, in poslal s solznim očesom zadnji pozdrav devici, ki spi v gradiču pod steruo goró. Tisuč sanjarijskih željá je poslal proti fužini. Izbrisal je solzé iz oči, podbodel konja, in odbežal je v naglem diru, da se je cesta za njim kadila. Zapustil je tesno dolino, ktero goré od vseh strani zasuti žugajo, podal se je na proste ravnine, na prostrano šumno morje, da bi odpodil oblak, ki se mu je vlegel na serce. Pa vse lepotije pomladi, vse veselice velikih mest in silno morje, niso ga ozdravile. Ostalo je nekaj, kar ga je vedno bodlo v serce, in to je bil spomin na devico pod Triglavom. Podila ga je sla popotvanja po Nemškem, Francoskem in po lepi Italii. Nikjer se ni dolgo mudil, le v Benetkah ga je teta mogla obderžati nekaj

tednov. Stal je enkrat na zvoniku svetega Marka; zapazil je na polnočni strani daljnega sivega obnebja plavo škerbinasto goro. Spoznalo je bistro oko podobo Triglava, katero je gledalo prve otročje leta. Mirkotu se čelo omračilo, neuderljiva moč se serca polastila. Malo dni je preteklo in domotožnost je Mirkota prignala v milo domovino k podnožju domačega Triglava.

Cvetela je druga pomlad, ko Mirko zopet vidi svoj grad na Vertovini. Premembe zapazil ni nikjer, samo nekaj pisem ga je čakalo na mizi. Pervo, ki ga je v roke vzel in poljubil, bilo je tole od gosposodične Rozalije:

„Ljubi Mirko! Ko to pismo bereš, sem dalje od tebe, kakor sem kdaj bila. Jaz sem, ne ustraši se, v Velesovem v samostanu, in to pismo je zadnje, ki ga tebi pišem. Vem, da je tvoj duh terden in močan, tedaj ti smem vse naravnost povedati; pa bil si od mene tudi resnice navajen, in ljubil si me zavoljo nje, in me ljubiš morebiti še zdaj, ko bereš te verstice. Ljubezen, čudna beseda, kolikrat sem jo premišljevala! Učil si me vsako reč do dna premisliti in presoditi, in po tebi sem se naučila v vsaki reči zaslediti oholost in praznoto. Koliko juter sem samotno sedevala pri nesrečnem ulnjaku, ali pa sem dolgo v noči pri oknu sloné v zlatih zvezdah htela brati najino osodo, ko si ti v družbi lahkomišeljih tovaršev in priliznjenih prijatlíc veselja pijan mene pozabljal: takrat sem gorečega serca premišljevala najino ljubezen. Bile so to več let moje naj slajše misli, ki so me krepčale, kakor molitev k Bogu. Pa spoznala sem nazadnje, da ta ljubezen je bila le sveta sanja. Koliko sem jokala, ko sem viditi morala, da krotke želje moje mladosti, da vsi upi najine sreče, vsi sklepi, ki sem jih prevzetno gojila, so le zapeljive lučice, ki mene in tebe hočejo v brezen zapeljati. Kar mi je nekdaj bilo tako radostno, domišljevanje najinega zakona, stopilo mi je pred oči kakor nočna pošast, ki me je preganjala od kraja do kraja. Ljubezen mi je postala gorjé! Pa ne bom te opominjala zakona. Ta beseda te tudi poprej ni razveselila, zatemnilo se ti je čelo, utihnil si, zamislil se v misli pred ko ne malo prijetne. Ko naju je pogovor nanesel na bodočnost, postal ti je smeh kratek in prisiljen, in mešala se ti je govornica, ker lovil si besede, da bi zakril znotranje skerbi in strahove. In kadar sem pogledala v tvoje tamne, nespremenljive oči, proč si jih obernil, da bi v njih ne zapazila tvoje laži. Več mi ni mar, prilizovati se, in rečem čisto resnico: Zvesto sem vervala v tvojo ljubezen, ali s tužnim sercom sem morala dvomiti nad tvojo resničnostjo. Da bi mene ne vnemiril, prikrival si mi svoje skerbi, morebiti smem reči, svoj obup. Pa zapazil nisi v meni tega dvoma, ker bliščoba ljubezni te je slepila. Pa ne kesaj se zdaj, ker se popred nisi nikoli. Čudna osoda je najine serci zvezala, mislila sva, na vekomaj; pa zvezala naju je za malo časa, da sva okusila naj lepšo radost, na tem svetu duši podeljeno; zdaj pa je neusmiljeno postavila med naju široko morjé, na katerem se

najine želje več srečati ne morejo. Tako je moralo priti. Od toliko lepih upov, od toliko dušnih sladkosti je ostal sam spomin, ki mi bo obujal še mnogotero solzo in tudi tolažbo. — Nepozabljive mi bodo ostale tiste kratko odmerjene ure najinih pogovorov. Ah, da bi se bila večkrat vidila! Drugači bi bile morebiti. S tisto oblastjo, ki sem jo imela nad tvojim sercom, bila bi te preobrnila, bila bi razkropila tvojo tugo, in pomladila tvoje serce . . . Pa čemu bi te preobračala? Morebiti bi te potem ne ljubila! Tak, kakoršen si bil, s tvojim značajem, dobrim in slabim, živa zastavica, bil si mi ljubeznjiv, neizrečeno ljubeznjiv. Tvoje tamno oko ni prijazno lesketalo, tvoje usta so se malokdaj v smeh zategnile, vendar bilo je v tebi neko moštvo, da se je moral tebi podvreči, kdor je občutil to nepopisljivo moč. Občutila sem tvoj gosposki duh, gledati sem menila v tvoje globoko serce, in vnelo se je v meni nepremagljivo nagnjenje. Kedar sem sedela zraven tebe, naj raje sem molčala; v tebe pogled upiraje sem menila, da se v me preseluje tvoje serce, tvoje čutenje in tvoja visokost. Rasla je v meni ljubezen, in ž njo vrednost tvojega imena. Pa čez mero je zrastle. Zdela sem se proti tebi preponižna, tebe nevredna. Bala sem se, da bi tudi ti ne spoznal moje nevrednosti, in me nehal ljubiti. Zdeti se mi je jelo, da ljubezen do mene je le tvoja slabost. Tako krepak duh, kakor tvoj, pa slabosti kmalu otrse.

Da, tudi tvojo slabost sem ljubila, tvojo neustrašeno serčnost in prederznost, ker bila je silna, nepremagljiva, tebe vredna, pa tresla sem se pred njo. Jaz slaba devica ne smem biti tacega moža nevesta. Čujem od tvoje ranjce matere, da je umerla od žalosti, da ni prilična bila svojemu možu; in bilo je v pomenljivi uri, ko me je misel prešinila, da vtegnem podobna postati tvoji materi. Ne zameri, ako ti pred oči stavim spomin ranjce matere, ker bolj živim za mertve, kakor za žive. Živela sem kdaj zate, edino zate, in tako sem se navzela tvoje ljubezni, da bi mi bilo družega ljubiti nemogoče. In zdaj je pokopana tudi ta ljubezen. Ti pa še živiš, živiš brez mene, misliti na to še vedno moram, in bati se zate. Kar imam želja na tem svetu, vse se strinjajo v gorečo prošnjo, da bi bolj srečen bil brez mene, kakor si hotel biti z mano. Za vso nekdanjo ljubezen, za vse solze, ki sem jih zate lila, te pa prosim samo to: ne sodi me slabo, ne zaničaj me!

Rozalija."

Skoraj omamilo je Mirkota to pismo. Zdelo se mu je razderto vse življenje, zdelo se mu je, kot bi vidil sam sebe ležati na mertvaškem odru. Vergel se je na divan, s solzami oblit obraz je zakril z rokami, in obupno se je vil, kot v hudi bolečini. Pa berleča lučica nade je zasvetila nad viharnim morjem obupa. Za njo je Mirko plaval z zadnjimi močmi na brunu razletele barke. „Rozalija morebiti se še ni zavezala, moja pričujočnost, moja beseda mi nazaj pridobi naj bolje serce.“ Te besede so Mirkotu vdihnile novo moč; ogenj

mu je zopet šinil v oči in serce. Čez malo ur je bil zopet na konju, odjahal je v Velesovo.

Velesovo, kraj otožnega spomina! Bil sem enkrat tamkaj, gledal sem prijazno ledino in zeleni, gosti log, ki jo meji v lepem okrožji. Hodil sem po prostornem poslopji, ki zdaj razpada, nekdam pa je bilo hiša miru in pobožnosti. Vidil sem lepo, visoko cerkev z umetnimi slikarijami, in serce se mi je vtopilo v premišljevanje starinske dobe, in polastila se ga je otožna želja miru in oddaljenosti od nevaležnega hrupa. Milo me je ganilo to mesto, ko sem samo memo popotoval. Kake misli so pa navdajale Mirkota, ko je ugledal ozidje, v katerem biva njegova Rozalija, ne morem si domisliti.

Lepoglasno so odmevali zvonovi samostanske cerkve od zelenih goric. Množica praznično oblečenih je vrela v cerkev; pridruži se jim Mirko in stopi v ozidje, okinčano in lepo razsvitljeno. „Devico bodo oblekli v nunsko obleko“, šeptali so ljudje med seboj! Ktero, od kod? nihče ni vedil izmed radovedne množice. Mirkota so pa te besede, kakor meč zbodle, ki je sedel ves obnemogel v klopi blizu vrat, in je z nesterpnim sercom čakal duhovnega opravila.

Odpró se stranske vrata pri altarji, in iz njih stopi belo oblečena gospodična. V černih gostih laséh je bil vpleten cvetličén venec. Lepe lica so bile blede, oči mirne in jasne, rast je bila angeljem podobna, in tako krasno telo se hoče svetu odpovedati!

Mirko zapazivši jo, plane iz klopi, predere verstó klečavcov, in se ustavi blizu altarja, pred katerim je Rozalija pokleknila. Vidil je sveti obred, čul je iz Rozaljinih ust glasno prisego pokorščine in devištvá. Skoraj omotile so ga njene besede; obraz je spremenil, in sapa mu je zastajala. Vdano in mirno je devica stopila od altarja, in proti samostanskim vratom gredé je obernila svoje mile oči po cerkvi dolí. Srečal je njen pogled Mirkotove oči. Pogledala mu je v oči s pogledom pomena polnín, lahka rudečica je zaigrála na njenih licih in ustnice so se jí zganile, kot bi nekaj šeptála. En sam kratek pogled, in zaperle so se samostanske duri, in jo ločile od Mirkota za vse dolgo življenje. Strašen je bil Mirkotu ta pogled, serce mu je bilo v persih, kot bi hotlo razleteti; on pa je želel, da bi se cerkveni obok nanj zgrudil in ga zdrobil. Ni mu bilo moč dalje ostati na svetem kraju; naglih težkih korakov je pobegníl med množico, ki se mu je naglo umikála, kakor bi se ga dotakniti bala. Ko pa stopi čez cerkveni prag, globoko izdihne, kakor vjetnik, ki je rešen iz mnogoletnega zapora.

V pogledu jasne narave se mu je zvedrilo čelo, oko je postalo mirno in duh je zopet prosto mogel premišljevati. Mislil je na zadnji pogled nune Rozalije, kako je bil miren in svet, kako udan. Mislil je, slaba ženska je prelomila nesrečne sponse, in on čverst možak, z močjo neoslabeledo, bi ne mogel podreti ovér, ki ga ločijo od boljše sreče. Ta misel se mu je zdela blaga luč, ki je razsvetlila njegovo

tamno bitje, da spozna in se zavé, v kolik brezen je zabredel. Pred oči so mu stopili vsi dnevi mladega življenja, goljufani upi, njegove zmotane modrije, ki jih je zdaj spoznal, da so prazne in zapeljive. Kesal se je prvič v življenji, in to kesanje ga je potolažilo, pomladilo njegovo dušo. Dobrotljiva misel mu je vstala v sercu, da je še mlad, da se še more zanašati na svoje moči, in popraviti zmote in zamude. Sklenil je začeti novo življenje, novo ljubezen: življenje koristne delavnosti, in ljubezen do domovine, do zanemarjenih bratov, katerih se do zdaj ni spomnil. Čas pa bo pomagal z dobrotljivo močjo celiti rano in lajšati spomin na pretekle dni, ki so mu prinesli toliko terpljenja brez veselih trenutkov. Vrnil se bo na svoj grad, in zapustil ga ne bo do smerti; tam bo rabil svojo učenost v prid gospodarstva. V pokoji se bo sprehajal okrog polja, prevaževal se po jezeru in mirno bo spal brez težkih sanj. Nekoristne tuge prost bo starost dočakal med poštenimi ljudmi v lepi naravi, ki ga bo vsako leto bogato obdarovala. V sercu več ne bo nosil nevarne ljubezni do ženske, ne bo mislil na zakon; temuč ljubil bo prebivavce svojega kraja, ki živé zanemarjeni v brezmiselnem pokoju. Učil jih bo poboljševati gospodarstvo, razlagal in razkazoval jim bo koristne znajdbe v obertnji in naravi; učil jih rabo pravice in jih vadił moškega čutja in proste zavednosti človekove vrednosti. Naj večje veselje mu bo vseh svojih naukov, kadar ga bodo seljani posnemali v telesnem in dušnem napredku. Kar je zdaj škodoval s praznim modrovanjem in brezdelavnim popotovanjem, popravil bo zdaj stokrat, in izbrisal bo iz spomina dan, kterega ni obračal človeštvu v korist.

Še tisti dan je Mirko jezdil skozi Štenge, ki se med stermimi gorami skoraj dve uri vlečejo ob šumeči Savi. Prvič v življenji se je v njih bolj natanko ozertl okoli sebe. Z nekim dopadenjem je gledal globoke prepade, gosto lesovje in šterleče skale, ki so cesto ožile in skoraj zapirale; vesel je bil, da ga od sveta loči tako dolga, tako strašna soteska. Ko pa pride v Bohinjsko dolino, najde soparen, zagaten dan. Solnce je zašlo s tãmnorudečim žarom, in černi oblaki so se v debelih plastah kopicili nad dolino, ki se v večerni mrak zavija. Migljajoča brisavica, oznaničva gromonosne nevihte, je semtertje jezero kalila z malimi valovi, in šumljala v bukovji ob bregu, kot bi vsem stvarém oznanovala žugajočo nevarnost. Snežniki, v prostranem krogu okoli jezera postavljeni, zakrili so bele glave v neprezerno černobo, katero razsvetluje redko svitanje kervavega daljnega bliska. Tako preoblokana z oblaki je bila večerna stran jezera, na jugu in jutru je vstajala bleđa luna, in pošijala v soparno, megleno dolino. Mirko se ni oziral na goreče prikazni, ampak v dolgo premišljevanje vtopljen, je s svojim duhom bil še skoraj v Velesovem. Konj je počasi stopal s pobešeno glavo, kot bi gospoda ne hotel motiti v globokem premišljevanji, in bi bil spoznal gospodovo žalost. Preden je pričakoval, zagleda gospod prijazne okna svojega gradiča.

Ko pa Mirko pride k mostu pod jezerom, čuje iz grada glasno godbo; ples in ukanje mu je zadelo na ušesa, in pred, ko se je spregledal, nagovorita ga praznično oblečena možaka z venci v rokah, in ga povabita z mnogimi prikloni in pijanimi besedami na ženitvo oskerbnika Gregorja. Za gospoda, ki je ravno obžaloval zgubo svoje ljube neveste, ni bilo hujega občutka, kakor slišati tako povabilo. To je bilo zanj neusmiljena ironija. Rudečica strašne jeze, ki mu na enkrat vname vse oserčje, šine mu obraz. S silno besedo zagermi nad možema: „Potepena človeka! kdo vaju je podkupil, da me tako nečloveško dražita; poberita se iz mojega grada, daleč proč, da ne bom čul vašega šundra. Ženin naj pa precej pred me pride, in z nikomur nocoj ne bo plesal kakor z mano.“ Osupnjena in molče se vrneta moža v grad, da prineseta neprijetno zapoved; gospod pa je divjal v svojem jadu, barvo je spreminjal in tresel se je po životu. Naglo so se godci in plesavci ukradli skozi zadnje vrata, Gregor se je pa malo streznil od veselja in vina, in pohlevno stopi pred gospoda, od strahú besede ne spregovorivši. Jezno ga Mirko napade: „Kdo vam je dovolil ves grad prevračati?“

„Ne zamerite, gospod“, Gregor plaho odgovori, „nismo mislili, da se tako kmalu vrnete, in skusili smo se majčkino zasukati v spodnji hiši; razžaliti vas nismo hotli.“

Na to Mirko: „Kadar jaz žalujem, ne sme veseliti se moja družina.“

„Malo smo zaukali, gospod. Na vaše povelje je pa zopet vse tiho.“

„Prav tako“, odgovori Mirko z merzlim posmehom. „Da boš pa bolje pomnil dan svoje neveste, boš z mano veslal na jezero. Jaz se moram ohladiti na burnih, hladnih valovih; v sobi je pretesno, prevroče.“

„Gospod, v tacem vremenu ne najdete človeka, da bi se upal na jezero. Poglejte nad sabo oblake.“

„Ako se jaz upam, greš lahko tudi ti na valove, ki si vina sit in srečen. Tebe je mar manj škoda, kakor mene, ako plavati ne znaš.“

„Plavati znam, gospod, tako dobro kakor vi, toda v viharji, ki zdaj perti, nama bo plavanje malo koristilo.“

„Zajčja duša, da se bojiš take mlake! Meniš li, da naju hočem končati.“

„To groze polno planjavo, ki jo mlako imenujete, dobro poznam, in vem, da je vsako pomlad merliča požerla. Letos ga ni še, pa bojim se, danes ga tirja. Jaz iti ne morem.“

„Jaz pa moram iti, nobena sila me ne vderži. Ako ti nočeš, tudi prav; vesla bo drug vzel v roke, in drug tudi tvoje račune; ti pa pojdi z berhko nevesto, daleč proč od jezera, da boš na suhem umrl.“

„Če tako ukazete, gospod, moram iti. Toda resnica je, raji pišem zadnje sporočilo, kakor z vami veslam.“

„Si mar hočeš izgovoriti, koliko naj pošljejo za tabo.“

„To se tako reče; pa kakor sem sicer bil neustrašen na jezeru, danes se bojim, močno bojim iz nezapopadljivega vzroka.“

„Urno, urno podvizaj se.“

Tresel se je Gregor, ko je stopil v ladijo. Mirko je pred se zrl v černo globočino z očmi, v katerih se togota še ni polegla; besedice ni spregovoril in Gregorju je voziti pustil, kjer je hotel. Gregor je čolnič dolgo časa vodil ob kraju zraven bukovega loga. Pod njim so valovi metali in oplakovali belo okroglo kamenje in blisk, ki je nastajal vedno svitleji, utrinjal se je na penah, plesajočih po šumnih valovih. Bolj v daljavi so se pa sivi valovi komaj odlikovali od mraka, ki je rasel pod črnimi oblaki. Plaho se je Gregor okrog oziral. Mirkotu je pa prizor bil le krasota silne narave. „Glej, zakliče Mirko, „tam moli črni Kók svoje viseče stene iz valov, pelji me do njega. Tam sem po dnevi vžil toliko mirnih ur, te spodrezane skale so me vedno k sebi vlekle s čarobno močjo; naj jih obiščem tudi nocoj v stari prijaznosti. Tam v zatišji med skalami naju tudi valovi ne bodo motili, in priložnost bova imela, občudovati veličastno silo viharja in nevihte.“

„Gospod, h Koku se tudi po dnevi veslati ne upam, da bi pa zdaj v mraku in pred hudo uro tje veslal, raji tukaj poginem.“

„Ne plaši se brez vzroka, saj sem tudi jaz na ladji, in nočem se končati“, reče Mirko bolj mehko.

„Ne bojim se brez vzroka, nikomur ga nisem povedal, in tudi vam bi ga ne, ako ne bi bil v smertni sili.“

„Govori, časa imaš dovolj do smerti.“

In govoril je Gregor tako-le: „Moram vam, sam Bog me je prisilil, danes prvič odkritoserčno govoriti. Tu pod Kókom v tisti globoki počti, pred katero ste tolikrat ladjo ustavljali, leži potopljena podoba vaše matere, in jez sem bil tisti nesrečnež, ki sem jo potopil.“

„Ali ti si mogel biti tako hudoben, nesrečni človek!... Vozí, naglo vozi proti Koku, enkrat vsaj moram vediti, da sem blizo podobe svoje matere.“

„Gospod, jaz nikakor ne vozim.“

„Bom pa jaz, sedi na moj prostor.“

„Tudi vi ne bote“, odgovori Gregor strastno, in pri tej priči zapodi vesli med valove, da se več niste prikazale zraven ladje. „Vihar, gospod, je zdaj najin gospodar, z veslom ali brez njega se mu ustaviti ne moreva. Čujte li, kako tuli čez pečovje v Ukancu, v četertinki ure bo vihar zajel najino barko, in potem gorjé nama.“

„Tedaj imaš živeti še četertinko ure. Rabi te kratke trenutke in povej, kar imaš na sercu.“

Gregor nadaljuje: „Kmalu po vašem rojstvu so gospod, iz ktere-
 rega vzroka ne vem, vašo milo mater začeli sovražiti, in jo terpinčiti
 z dušnimi mukami. Vedno hudo so govorili gospod proti družini,
 vendar proti gospej niso govorili samo hudo in terdoserčno, ampak
 stavili so razžaljenje tako in izgovarjali s tako besedo, da so gospó
 morali naj bolj neusmiljeno razžaliti. Jaz sem moral skoraj vselej
 zraven biti, in velikokrat so me gospod nalašč poklicali, da sem priča
 bil nečloveškega razžalovanja. Od same žalosti so gospa večkrat
 zboleli, takrat jim gospod niso ne zdravnika ne zdravil poiskali, in
 pustili so jih brez pomoči. Ko so iz neke hude bolezní začeli nekako
 okrevati, pokličejo me en popoldan vaš ranjki oče, in reko mi od
 stene sneti podobo vaše matere, ki je zraven očetove visela, njeni
 postelji nasproti. Te besede so mi rekli: Moja mila ženica se hoče
 od mene in življenja ločiti, nje koščice bodo kmalu prenesene na po-
 kopališče. Meni žalost ne bo pripustila dalj gledati njene podobe;
 tedaj jo nesi v jezero, da se potopi za večni čas.“

„Uperl sem se temu, gospod pa so strahovito nad mano zarjuli,
 in me iz službe spoditi žugali, ako ne storim po njih volji. Moral
 sem podobo vzeti, in ž njó iti na ladjo. Gospod so skozi okno za
 mano gledali, in jaz sem veslal k Koku, da sem podobo samo k skali
 pristavil, da bi je ponoči rešil, pa kmalu potem je vihar nastal, in
 podobo potegnil v globočino. Ko pa pridem z ladjo nazaj, k gradu,
 so gospa že umerli. Končali so življenje polno terpljenja. Gospod od
 tiste noči niso jokali, niso ust na smeh zategnili, niso uprašali po
 ranjki gospej, bali so se jezero pogledati, postopali so samotno po
 polji in posedali v germovji za skalo na vam dobro znani klopi, kjer
 se ni vidilo nikamur, kakor v plavo nebo. Molčal sem do danes o tem
 proti vsem ljudem, ker so me gospod bogato obdarili, akoravno so
 sicer bili čez mero varčni.“

„Tedaj sem se zmotil nad vsemi ljudmi, ker zmotil sem se tudi
 nad tabo.“

„Pač preveč sem bil pokoren, in zdaj me grize vest. Glejte,
 kako visi nad mano črn oblak, ki se je izmed drugih vtergal in po-
 nižal, da bi me pokončal.“

Mirko se je ozerl nad-sé na žugajoče, viseče oblake, nemirno se
 je skerčil na klopi, in plašč je tesneje pritisnil okoli telesa, kakor
 v merzlici. Razsvitljala je bleda luna z motno svečavo nemirno jezero,
 pa v hipu jo zakrije naval debelo nagnječenih oblakov, in grozna nepre-
 vidna tama je nastala nad šumečimi valovi. Tamno je postalo tudi v Mirko-
 tovem sercu. Zgubili so se sklepi in nameni današnjega jutra, in ob-
 legle so ga vse tuge in zmote kratkega življenja, zdihovati je jel,
 vergel se je na dno ladje in med vročimi solzami je mrmral molitev
 proti nebu. Prosil je Boga, naj k sebi vzame življenje, ki je tako
 razdjano, naj konča bolečine, ki jih več nositi ne more. Komaj je
 izgovoril kratko molitev, kar preneha soparna brisavica na jezeru; v

skalovji na levem bregu se je pa čulo mogočno šumenje viharjevo bliže in bliže. En trenutek in švignil je blisk iz uterganega oblaka skozi močno černobo na ladjo, vihar je zavil valove in ladjo v vodeni vertinec. Spremljan od gromov in bliskov se je vertel čez jezero, in razlil svojo pogubno težo na cvetečo ravnino pod jezerom.

Tam so drugo jutro našli Mirkota in Gregorja merliča in nekaj kosov zlomljene ladje.

Tako je Mirko končal v cvetu svojih let. Rozalija pa je v samostanu doživela srečna in mirna sive starosti.

Potovanje za Savo.

(Spisal A. Okiški.)

(Konec.)

Prisli smo v Boštanj, kjer je Dragotin domá. Bilo je v nedeljo, ura v zvoniku je odbila deset, pozvonilo je k maši, in šli smo v cerkev. To je prostorno in po zvananjem zares lepo poslopje hiše božje, kterej pa še manjka mnogo notranjega lišpa; pa sčasoma bo vse, saj ne more vse ob enem biti. Oskerbeli so farmani že nove zvonove, tudi so zložili za orgle, ki imajo 20 premikalnic. V velikem altarlji je nova, zala podoba sv. Križa. Prav reven pa je križev pot, zmalal ga je neki Lah, v naglosti in cenó, zato je pa tudi iz večega narejen, in Judje na njem se tako naceloma derže, kakor zmerzel človek.

Lepo je, da so postavili Boštanjci primerno svetišče naj prvo Bogu; ali skerbeti bodo tudi morali, da bodo duhovni imeli lepše hiše. V slabem stanu sta farovž in kaplanija, da ravno še ne stojita dolgo. To pa zato, ker tisti, ki je dal zidati, ni vedil, kako se naredi poslopje, da je kaj vredno. Sicer pa Boštanj ni preslaba vas, v malo letih se je precej olepšala.

Šolski hiši je tudi poprave treba; bilo je za Fiksom že več orglavcov in učiteljev, vsaki jo je kolikor toliko povikšal ali pa podaljšal in razširil, pa še zdaj ni visoka, gotovo je bila majhina v začetku! — Drugi dan sva šla z Dragotinom k Planincu. Tam je kratkočasne gostivnica, imajo lepo pohištvo, ker je razun navadne hiše tudi čeden gradiček zraven. Veliko smešnega vé povedati stari gospodar France. Škoda je, da je že spomin zelo izgubil, ker je znal silo veliko slovenskih pesem. Še zdaj zapoje kak smešen odstavek; med drugimi je tudi povedal, kako je bil zapel bučenski šomašter pri pogrebu ranjcega Matija Kebra:

Tukaj leže
 Roké, nogé
 Ino rebra
 Ranjčga Matija Kebra.

Zapel je tudi predpustnico:

Bas pravi bum bum bum,
 Gosli pa didl didl dum.

Tudi je še mnogo vedil iz pesme, v kateri toži mož, da se je oženil. Zdi se mi, da je v Koritkovi zbirki.

Potem se nas je zbralo veliko, da smo šli gledat Vranjo peč. Pot tje derži skoz Dolenjo vas memo grajščinskega malna na Mirni. Tukaj je tudi žaga in mlativnica. Unkraj Mirne je Tarična vas, lep grad, last pruskega Nemca. Nekdaj ga je imel grof Hohenwart. Malo naprej za Mirno pa je Vranja peč, prostorna votlina v visoki skali. Iz nje priteka Vranji potok, v luknji pa je globoko jezero, ali dan današnji se ne pride lahko vanj, ker se luknja zarašča. Pravili so mi, da je bil dal grof Hohenwart čolniček narediti, da se je lahko vozilo po jezeru. Zdaj pa je tudi do jezera slaba pot, ker ni nikomur mar, da bi je popravil. Šli smo nekoliko po votlini, Mlinarjev Matiček nam je svetil s slamo. Ob stranéh je viditi kamenje; na enem mestu je tako, kakor bi bil gospod na prižnici, ljudje pravijo, da je „pater“. Tudi Valvazor je bil v tej peči, spremljal ga je neki ribič iz Žapovž. Ta ribič je pravil slavnemu možu, da hodi v jezero ribe lovit. En čas je vse mirno in tiho, lahko nalovi precej veliko, ali ko bi nalovil preveč, vzdigne se hud vihar, namreč, pride ga strašit hudiček. — Valvazor tudi piše, da je vidil tako peč pod Komom. Pravili so mu ljudje, da so padli z visokega v prepadno vpreženi voli, in da je čez leto in dan priplaval jarem iz votline. Boštanjci še zdaj pripovedujejo ravno to, toda o Vranji peči. Prepadno pa, kamor so voli padli, kažejo na Druščah, precej daleč nad pečjó. Više od Vranje peči so razvaline Reštanjskega gradú, to je Ruckenstein. Vse te imena, n. pr. Savenstein, Erkenstein, Ruckenstein, Neustein, Weixelstein itd., kažejo, da gradov niso imeli Slovenci, ampak Nemci. Marsikje še ni slovenskega imena. Prišel je nemški vitez na stern hrib in je sozidal grad, dal mu je ime Ruckenstein: Slovenec je potegnil za njim in djal Rekštanj. Ravno taka je menda z imenom Boštanj (Savenstein).

Pripoveduje se, da je na Rekštanji tri kadi denarjev, pa jih varuje vrag, da se ne more do njih. V starem času je živel tamkaj Lambertger, njegova mati je bila copernica, ki je bila zdaj baba, zdaj kobilica, da ga je nosila v boje.

Zvečer prišedši nazaj v Boštanj, prenočil sem pri bogatem postestniku Jožetu Dermelu. Vredno je, da zapišem nekoliko o tem možu. Jože Dermel se je rodil pri sv. Križi blizo Čateža pod Zaplaško goro. Hodil je v šolo v Celji, in se izučil za orglarja. Prišel je v Boštanj, star 18 let, v majhni culici je prinesel malo obleke, v žepu

pa dvajset krajcarjev. Ali zdaj ima več vinogradov, široke zemljišča in naj lepšo hišo v vasi. Bil je orglar 20 let, potlej je pa odstopil, ker so naredili šolo. Obogatel je pa zato, ker so ga ljudje silno radi imeli. Znal je namreč lepe pesmice zlagati, za vsako godišče je zložil novo, in to je bilo ljudem jako ljubo. Komaj so pričakovali nedelje, vzlasti kedar je bila na Topolovcu maša; tu je namreč romarska cerkev, in zato se je še skerbneje pripravil. Takrat je bila navada, da so peli „posebne pesmi“, eno pri darovanji, eno pa med zavživanjem. Pel je orglar sam, po vsakem odstavku je z orglami zaigral, ali so godci zagodli. Vidil sem mnogo Dermelovih pesem. Primerne so raznim praznikom, v vsako pa je tudi vpleteno kaj ginjačevega: spominja namreč na ranjce, na zadnjo uro, na večnost; ako so okoliščine nanašale, tudi v misel jemlje bolezn, vojsko, sušo itd. Priprostemu ljudstvu je to jako dopadalo, zato pa niso gledali na merrico pšenice, kadar je hodil po beri, ali pa na četert vedra, kadar je vino naberat. Dan današnji ni več tako, večidel se je opustila navada, da bi „solo“ peli orglarji, tudi tacih pesnikov, samoukov bi nihče veliko ne hvalil. Pa saj je znano, tempora mutantur, nosque mutantur in illis.

Po noči je bila vojska v vasi. Zasačili so fantje na nekem svinjaku ponočnjaka, in hajdida! tako je letelo krepelje za njim, kakor bi se hosta poderala za lintvornom.

Drugi dan je bil Pust, to je tisti porednež, ki se je po sili vrinil med svetnike v pratiko. — Napotiva se z Dragotinom k Šent-Janžu. Pot derži po stisnjeni dolinici, ki se ji pravi Grahovca. Dolgo se gre po cesti, potlej pa se mora v stran zaviti, ker je skozi Jablanico naj bliže od Šent-Janža. Razun jablaniške vasi ni nikjer hiš, koder sva midva hodila. Iz Jablanice prideva v globoko in dolgočasno dolino, tu se pravi v Peklu. Tudi tu je samotno, le dva malna stojita na potoku, precej narazen. V jablaniškem gozdu naji doide velik mož; stopal je prav čversto in imel nekako oster obraz; viditi je bilo, da se ne boji in ne sramuje rad. Ime mu je bilo Janez.

Janez, naji došedši, reče: „Kam bo treba iti?“ odgovorim mu: „k Šentjanžu“, — „Prav, prav, gremo pa skupaj. Nista hotla doma Pusta obravnavati?“ — „Zvečer ga bova.“ — „Jaz tudi. Kake desetkrat se bo že treba po petah zasukati, da bo repa boljše obrodila od letos.“ — „Jutri zjutraj boste pa ploh kam vlekli?“ — „Oho kaj še! To le tisti delajo, kateri še k pameti hodijo, jaz pa mislim, da sem že prišel k njej, zato mi ni mar kaj tacega; obabil sem se pa že tudi, naj le pobje plohe vlačijo.“

Hodim k pameti; pridem k pameti, lejte si no, rečem Dragotinu, kako dobro postavlja mož doveršivne in nedoveršivne glagole.

Poprašam ga: Ali ste bili kdaj v šoli? — O bil sem, pa še ni bilo strehe gori, takrat smo jo še le preklali, mi odgovori.

Ko pridemo v Pekel, naju popraša: Ali vesta, čigav je ta-le malen? Rečeva mu, da ne. Na to začne pripovedovati: „Pekelskega Jožka je; e ta ima denarja! Ali ti je pa tudi zmuhtan, da nihče ne verjame. Pravijo, da ko bi prav strelil po njem, še svinec se ga ne prime. Po zimi je bil nekomu pravo nagodil. Pritepe se k njemu pohajač, kterega se ni mogel iznebiti. Pa bi se ga bil že iznebil, toda z gerdo ga ni hotel odpraviti, ker sta bila znana. Kaj stori? Spači se, da je bil kakor parkelj, in gre o polnoči strašit potepuha, ki je spal na peči. Mlinar ropoče z verigo, v čeljustih pa ima goreč otrinjek, pa vpije nad unim, ki je bil na peči: Daj mi dušo! Vzel te bom, pojdi z meno! — Revež na peči se je ves tresel in molil na vso moč, češ, zdaj me bo hudi vzel. Pa je tudi komaj pričakal dne, berž zjutraj se je pobral iz pekla. Jožek se mu je v pest smejal.

Povedal je še marsikaj šaljivega, prav okusno je solil besede; ko bi bil hodil v šolo, bil bi kaj izversten humorist.

Iz ozke pekelske doline pridemo na širjo šentjansko ravnino. Ta je na sredi malo zvikšana, in na tem povzdignjenem mestu stoji ne ravno velika šentjanska vas, sredi vasi farna cerkev sv. Janeza Kerstnika. Kraj je prijeten.

Domu nisva šla po ravno tistem potu. Obturnila sva se proti Kermelu na mokronoško cesto. Pri Kermelu zidajo zdaj veliko fabriko, da bodo v njej cin topili. Zida jo bogat Nmec. Ljudje pač vse staknejo, če s tem bolj skrit in miren kraj. Dobra je fabrika, res, da mnogo zaslužijo vozniki in delavci in bodo še zaslužili; ali čini tudi mnogo slabega. Že zdaj tožijo posestniki, da jim hočejo najemniki vse pokrasti. Opomniti moram, da cina ni tukaj na mestu, ampak ga vozijo z Zidanega mosta, kamor prihaja po železnici. Znan pa je „pijavški“ premog, ki ga kopljejo v tej okolici.

Potovaje nazaj proti domu, vidila sva več vasi, Hince, Brezje, Kamnico in Brezovec. Sicer pa derži cesta večidel po samotnem gozdu. Brezovec je že precej visoko na hribu. Iz obližja te vasi se vidi daleč, še dle pa z Lipoglava, ki je malo v strani. Od tukaj vidiš proti Šent-Rupertu, na Mirno, na Žalostno goro pri Mokronogu, na Trebelno, na Zaplate in na Čatež itd. Ne deleč je Kovačev hrib, kjer je veliko vinogradov in mnogo osebejnikov, pa ni vse nič vredno, pravijo, da je izmed najsirotnejših krajev na Dolenskem.

Dalje greva po hribih, namesti po cesti v Grahovci. Po teh hribih je mnogo vinogradov, sem ter tje se nahaja prav dobro vino, se ve da je doli niže še boljše.

Na prav prijaznem griču je Matere Božje cerkev na Topolovcu. Legenda pravi, da se je bila Marija prikazala na topolu, od tod ime. Pod Topolovcom je sterma pot po Dragi; urno sva hodila, ker naju je noč lovila, prišla sva že v mraku nazaj v Boštanj. Imeli smo vesel večer v navadnih pustnih veselich.

Drugi dan sem šel tudi v Sevnico gledat, ki je dobre pol ure od tukaj, na Stajarskem. Sevnica je čeden terg; nedavno je bila pogorela, zato še zdaj hiše popravljajo in na novo zidajo. Lep je sevniški grad, zidan po starem slogu, da ima štiri stolpe. Bral sem nekje, da so v kapelici glagolitiški napisi, ali ni jih bilo več, pobelili so jih, ko so jo prenovili, škoda!

Toliko iz potne bisage tistega časa.

Kako naj se pomnoži slovenska abeceda za etymologične potrebe?

Gotovo je, da se slovansko slovoskladje ne da temeljito učiti brez tankega razločevanja nekterih sedaj enakih, kedaj pa različnih glasov, ki so nam v staroslovenskih spisih zaznamovani. Gotovo je pa tudi, da je tak poduk slovanskim narodom, ako si hočejo medsebeno sporazumljevanje slagšati, živo potreben, ker razlike njih narečij ne izvirajo toliko iz pomena besed, kolikor iz oblik, ki so nastale potem, da so se kedaj jednaki glasovi pozneje pri razkropljenih narodih vsled spremenjenega povdarku ali pa leposlušja različno zvergli in s drugimi glasovi sjednačili. Tako postavim pravijo Hervatje ino Serbi sábor, v ávek namesti našega sbór (zbor), v vék, ker se jim je zavoljo povdarka pologlasnik, kakor po drugod sredi besedi, tukaj tudi v predlogih sъ ino vъ v a zvergel. Dalje pravijo oni stupiti, puditi, ruka namesti našega stopiti, poditi, roka, ker se jim je stari nosni o zvergel v u. Jednaka je s soglasniki: Hervatje imajo p. za slovenski č dva glasova, ker ondi, kjer je naš č nastal iz tj (ktj, gtj), govorijo oni ozki č (ć), kakor se tudi na Krasu sliši, p. peć, slepić (=slepec-kača), pleće, reći (rečem), strići (strižem) i. t. n. Vse to velja mutatis mutandis tudi od češčine. Take razlike se pletejo potlej dosledno skozi ves jezik ino dosti je p. Slovencu vediti, kateri o je v njegovem jeziku stari nosni o, da vé skoraj v vseh hervatskih besedah u stavljati, ker še neki drug herv. u je namestnik našega ol (stsl. ѡ) pred soglasniki, ino se toraj brez težave da vdevati.

Za take glasove nam je pa treba pripravnih pismenk, katerih pa sedaj še pogrešamo. Cerkvena cirilica se vé da jih ima — zunaj za ć, ki je v stari slovenščini št — gradjanska cirilica si jih pa vsaj lahko od nje izposodi; ali druga se godi latinici (gajci), posebno kakor jo imamo Slovenci. V njej je le jedno znamenje za dvoj o, to je za navadni ino za nosni, le jedno za troj e — za navadni, za nosni

ino za topljeni — pa za dvoj ploglasnik — za terdi ino za mehki —, le jedno za dvoj i — za čisti ino za skaljeni.

Zatoraj si jezikoslovci v etymologičnih spisih mnogako pomagajo:

Za nosni o stavljajo jedni starocirilični Ѡ, jedni latinski o s strešico (ô), jedni pa a s kljukico izpodi (a); — za nosni e jedni cirilični Ѧ, jedni pa e s kljukico (e); — za topljeni e jedni e s strešico navzdol (ê), jedni pa e s strešico navzgor (ě); za skaljeni i jedni cirilični Ѣ, jedni pa y; — za ploglasnike jedni cirilična ѣ ino ѡ, jedni pa u ino i.

Ali teh znamenj so za slovenščino nektere okorne, nektere pa celo nedosledne:

Cirilične pismenki Ѡ ino Ѧ se k latinici ne prilegata. Zraven znamenja e za stari nosni e je nedosledno stavljati a za stari nosni o. Znamenji ô za nosni o pa ê za topljeni e oziroma na pomen tudi nista dosledni; verhu tega imata te dve pismenki v francosčini, skorej celemu svetu nekoliko znani, popolnoma nasprotni pomen ino ne motita le izrekovanja, temveč tudi naglaskovanje. Tudi znamenji u ino i za ploglasnika motita, ker smo u ino i navajeni povsodi izrekovati, teh bi pa ne smeli, ker sta v našem jeziku nema; zraven tega se pa zlasti znamenje u s izvirnim pomenom tega poluglasnika le na pol vjema. Znamenje ѡ je pa že za to nerodno, ker je po podobi dvoglasnik, po glasa pa dan današnji le samglasnik ino sicer nič drugega kot i, po staroslovenski pa blizo to, kar Gerkom y.

Nasproti se nam pa priljublja znamenje e za nosni e, ê za topljeni e (jat), y za skaljeni i (jery), pa ѣ ino ѡ za ploglasnika (jor in jer). Pismenki e ino ê sta namreč v jedru taki, kakor je dandanašnji na Slovencih nju pomen, kljukica in strešica pa tudi ne motita izreke vsled kake drugodne veljave; y nima nikjer drugega pomena kot i, kateri sedaj Slovencom stari jery namestuje, neznan pa ta pismenka tudi ni, saj smo jo, ni davno še v kranjskih knjigah imeli; znamenje é namesti č Slovencom pri branji nobene težave ne dela; novocirilični znamenji ѣ in ѡ za ploglasnika se pa vsaj latinici prilegata, drugi pismenki pa nobeni preveč podobni nista, da bi branje motili, zraven imata pa, ker sta nemi že v sebi, to prednost, da se ju kmalo brati nauči. Verhu tega so pa vse te pismenke — zunej le v etymologičnih spisih rabljenih ploglasnikov ѣ ѡ — pri sosednih Slovanih, kateri s latinico pišejo, v navadi, ino sicer e pri Poljaki, ê pri Čehih ino Hervatih, y pri Čehih ino Poljaki, ino se toraj že za to bolj priporočajo kot une. — Zatoraj bi jez na gospod Janežičevo uprašanje v Glasniku št. 6, str. 200 za etymologične potrebe v slovnica ino slovarjih le te znamnja nasvetoval. Potlej bi nam le še pripravnega znamenja za nosni o manjkalo. To se pa naj bolje napravi, ako se namesti a piše o; saj pravice do kljukice o nima manj kot je ima a; o se pa nam Slovencom za to oblega, ker nam je stari nosni o zunaj kakih šestih besedi povsodi o, kakor nam je stari nosni e povsodi e, tako da je pisava o s e v polnem soglasji.

Po tem nasvetu bi se toraj pisalo: s̄borŕ, v̄vĕkŕ, roka, stopiti, mōtiti, v̄p̄rĕgati, prōžiti, močb, reči, otročičb, p̄rĕbyvati, pyhati', sōsĕdŕ, grĕdočb, stojĕ i. t. n.

S temi pismenkami bi za vse etymologične potrebe popolnoma izhajali. Še celo naglaskovanje bi bilo lahko, zunaj pri ŕ, kateri bi pa za silo vsaj ostrivca pa krativca pripuščal, zavijavca bi mu mogel pa risek pod strešico nadomestovati.

V Gorici o veliki gospodnici 1862.

J. Šolar.

Narodske pesmi.

Isterska.

Mikula se seče po turškoj palade,

Jele ga zagleda s turačke ponestre.

Mikula, dragi moj! ča se studa sečeš?

Jele, ljuba moja! komu si dopadla?

Nisan se ja mlada nikomu dopala,

Leg ču bit ja mlada poštena divojka;

Poštenje i veselje ki to dvoje ima,

Svakoli, kude pride, prigovora nima.

Zap. J. Volčič.

Kerška.

Mandalena bele vlasi,

Prodaj Mande malo masti,

Da se z mastju pomažemo,

Da se z griha pokajemo.

Ne spominjaj Mande muža,

Zač je grišna tvoja duša,

Zač je bela golubica

Isusova nevestica;

Sam Isus ju prstenova,

Zlatni prsten joj darova,

Zlatnum krunum jo okruni,

Duha sveta ju napuni (Amen).

Zap. J. G.

Besednik.

Letniki gimnazijalnih in realnih šol. Razun letnikov ljubljanske realke in novomeške gimnazije, ki smo ju unokrat omenili, prinesli so v slovenščini spisanih sestavki tudi naslednji letniki:

Letnik c. k. ljubljanske gimnazije je razglasil dva sestavka; eden je pisan v nemščini po našem rojaku g. dru. M. Vrečko-tu pod nadpisom: „Zur Entwicklungsgeschichte des Laubblattes“, drugi slovenski pod naslovom: „Nekaj o toči“ po g. M. Wurnerju. Iz šolskih naznanil je razvidno, da je obiskovalo lansko leto 690 učencev to gimnazijo; med njimi je bilo 590 Slovencev, 80 Nemcev in 2 Laha. Slovenski nauk je učil v najviših dveh razredih preč. katehet niže gimnazije in visoko cenjeni slovenski pisatelj g. J. Marn, po drugih razredih pa je bila slovenščina žalibog med sedem gospodov razdeljena. — Letnik c. k. goriške gimnazije, ki nas je že pred nekaj leti z g. Šolarjevim spisom o slovenskem glagolu razveselil, obsega letos zraven nemškega spisa tudi prelepo slovensko pesem „Prekletstvo in blagoslov ali mavra nad jeziki“. Zložil jo je z ozirom na različnost jezikov sploh in na goriško mnogojezičnost posebej čast. g. A. Marušič, katehet in učitelj slovenščine, da se je pervikrat pri končni slovesnosti deklamiral. Slovenščino sta učila g. A. Marušič in g. J. Šolar. Goriško gimnazijo je obiskovalo 414 učencev; med njimi je bilo največ Slovencev, namreč 198. — Letnik c. k. gimnazije v Zagrebu obsega tudi letos prav imeniten spis pod naslovom „deklina-cija imena samostavnoga uzporedjena, kako se razvi u staroslovenskom-srbskom-hrvatskom jeziku;“ priporočamo ga vsem slovenskim jezikoslovcem. Spisal ga je gosp. V. Jagič. Učencev je bilo konec leta 325. — Osmo godišnje izvješće kr. više realke v Zagrebu obsega spis „O postanku i raz-vitku trakarica“, ki ga je spisal naš visoko cenjeni slovenski pisatelj g. Fr. Erjavec. Drugi sestavek letašnjega letnika „meteo-rologička motrenja na ovdašnjoj realki“ je spisal g. učitelj J. Stožir. — Letnik kr. gimnazije Varaždinske, ki je pred lanskim in lani prinesel preimeniten spis o porabi predlogov od našega rojaka g. Žepića, priobčil je letos prav zanimiv sestavek „vjeronauk kao učevni predmet na gimnazijah“ od g. J. Zoričića. To gimnazijo je obiskovalo 234 učencev, med kterimi je bilo posebno veliko Slovencev iz spodnjega Štajerja. Razun drugih predmetov se je učila tudi stara slovenščina. Razlagal jo je naš rojak g. S. Žepić. — „Izvjestje o kr. gimnaziji v Oseku“ obsega zelo zanimiv zgodovinski spis „Križobojnici u Zadru“ (Ulomak iz mletačkoga križboja 1202—1204). Spisal ga je g. S. Ljubić.

* „Slovenski Glasnik“ je izvrstni jugoslovenski časnik „Glasnoša“, ki ga iskreni rodoljub g. A. Lukšič v Karlovcu vreduje in izdaja, že večkrat v misel vzel in svojim bravcem priporočil. Po vsej pravici se more doslej o njem reči, da spada med najboljše zabavno-podučne slovanske časnike; popolnoma tedaj zasluži, da si pridobi tudi med nami Slovenci čedalje več naročnikov. Gosp. izdajatelj si vedno prizadeva, da postane njegov list čedalje lepši in zanimiviši na vsako stran. Nov dokaz njegovega prizadetja nam je tudi premena, ki se je z začetkom minulega mesca z listom zgodila. Od 3. septembra sem se je Glasnoša na obliki toliko zvečšal, da izhaja sedaj v največem formatu in prinaša veliko več berila kakor popred. Cena mu je od 3. septembra do konca tekočega leta 2 gld. 70 kr. s poštnino vred.

* Pred nedavnim so prišle v g. Lukšičevi tiskarnici na svitlo prelepe „Pjesme“ slovečega jugoslovenskega pesnika, kneza Meda Pucića. Te pesme, na 232 stranéh prelepo tiskane, veljajo samo 1 gld. — Ravno tam je prišel na svitlo tudi izvorni pesmotvor Sundečičev „Vršidba“ in velja 15 kr. — Izmed slik, ki jih izdaja g. Lukšič, prišle so doslej na svitlo: 1. Slika Ivana Mažuranića, 2. slika jugoslovenskega pesnika Petra Preradovića, 3. slika kneza Meda Pucića in 4. slika dra. Fr. Račkoga — vsaka po 2 gld. — Naj bi g. izdajatelj kmalo razveselil Slovence z obljubljenimi sliko ljubljence slovenskega naroda, dra. J. Bleiweisa, ki je vsi željno pričakujemo.

* Slovenski slovnici „Slovenisches Sprach- und Lesebuch für Anfänger“ (5. natis) in pa „slovenska slovnica za domačo in šolsko rabo“ se marljivo natiskujeta in bote v nekterih dneh (od nemško-slovenske prva polovica 7 pol, od slovenske prvi oddelek 5 pol) za razpošiljavo gotovi. Cena bo vsaki (okoli 15 pol) v Celovcu 1 gld., po bukvarnicah za dijaško mladino 1 gld., za ostale gospode pa 1 gld. 30 kr.

* Prečastiti g. Matija Majar, veteran slovenskih pisateljev na Koroškem, dogotovil je po večletnem trudu preimenitno delo, „vse-slovensko slovnico“, ki pride v kratkem na svitlo. Natiskuje se v zlati Pragi.

Imenik častitih g. g. naročnikov.

Dalje so se naročili: 266. Režek Peter, kaplan v št. Janžu. 267—269. P. Maks Majerič, kvardian; Kranjc Franc, vikar; Meško Jakob, vodja glavne šole — vsi v Ptujih. 270. Stuhec Juri, kaplan pri sv. Janžu. 271. Andr. Žnidarič, kaplan v Serpenici. 272.—280. Jugović Jan., Dolenc Fr., Hafner Jak., Grošelj Jak., Ramovš Pet., Kunstelj Fr., Trobec Jak., Vagaja Fr., Škofic Jan. — vsi osmošolci v Ljubljani. 281.—282. Endlicher Rud. in Bric, aktuarja c. k. okrajn. urada v Ložu. 283. Terstenjak Dav., bogoslovec v Mariboru. 284.—285. Pipan Ant. in Rojic Ant. — sedmošolca v Gorici. 286. Hiti Jan., kapl. na Jesenicah. — 287. Pivk Jan., kapl. v Ložu. 288. Šivic Jan., dijak v Novem mestu. 289. Lakner Jan., kurat v Koprivni. 290. Vavken Andr., nadučitelj v Cerkljah. 291. Sajč Jan., učitelj v Predosljih. 292. Pletersnik M., modroslovec na Dunaju. 293. Godina J., c. k. kom. komisar v Celovcu. (Dalje).